

(3)

USA
DIV
ONE

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

3

ICA
OV
WE
2

BIBLIOTECA
SEMINARIO V.
PORDENONE

A

B

AQU 2

Mr. Sh





CONCILIVM
PROVINCIALE
AQVILEIENSE
PRIMVM.

Celebratum Anno Domini 1596.



VTINI, Apud Io. Baptistam Natolinum, 1598.



STANLEY

1910

1910

1910

1910

1910

1910

1910

1910

1910

1910

1910

1910





IN NOMINE
SANCTAE, ET INDIVIDVAE
TRINITATIS,
PATRIS, ET FILII,
ET SPIRITVS SANCTI. Amen.

*NOS FRANCISCVS BARBARVS
DEI, & Apostolicæ Sedis gratia Patriarcha Aquileiæ,
& Princeps. De consilio, & assensu Reuerendiss.
Coepiscoporum nostrorum in Provinciali Sy-
nodo prima Aquileiensi hæc statui-
mus, & sancimus.*

DE FIDE PROFITENDA.

HIS, quæ sacra Tridentina Synodus ad Pro-
uinciarum, ac Diocesum rectam gubernationem
instituit, & decreuit, ac Prælati superioribus
amissim exequenda præcepit, nihil fuit vel ipsa re sanctius,
A 2 vel

frequenti hostium incurfione opportunius, & vel publice
datis ratione optabilius, quam ut fidera fidei minor,
quam Ecclefia Catholica Spiritu Sancto edoctrina inconfuffa ve-
ritate haēt. nus tenet, ac tenet in ipfa Ecclefia conſervaretur,
ut nihil irroperet, quod imbecilliorum animos concuteret; aut
per calumniam inficeret, quos ſinceritas commendarat; aut
veritatem offiſis tenebris in dubium revocaret. quod in pri-
mis ab illis profeſſione euſdem fidei conceptis verbis formata,
omni ſacramentum dederit, qui alijs vel priſciſſimo ordine,
vel tituli Ecclefiaſtica ratione, vel diſciplinæ officio praeeſſent.

*Vt autem a nobis ceptum, et à Reuerendissimis Suffra-
ganeis prompte impletum, quod fuerat de officenda pde Con-
cilio Tridentini decreto sumitum, ita statuimus, quatinus in
posterum ad eadem Concilia Tridalia Electi, et promoti fuerint, seu
factam translati, vel electi, aut postulati, illos in prima Syno-
do Provinciali, et illorum promotionem, et consecrationem
futuram ad preloium hanc mittendum tenari: aliter contra
illud expressè interdictum, et maiore poenitentia exco-*

[illegible]

giam de Pace, is r'archibus, seu creatis quibusque
per nos, seu nos, intra boni et tempus judicij, hominum in ma-
nibus

3
nibus I pifopi, vel, coimpedito, coram eius Vicario general, quocumque promiffi fuerint, facere omnino teneantur.

Ceteri vero omnes ficut in praefenti, ficut in futurum beneficia Ecclefiaftica habituri, & qui in Synodo Diocefana convenire debent, in eadem Synodo, quae primo quoque tempore celebratur, fidei profiffionem faciant: alias fecundum formam futorum Canonum puniantur.

Decernimus autem in Archiepis I pifcopalibus fpecialiter, & afferuari librum, in quo profiffa fidei documenta exant, cuius infpectione facile collatur, quis numerol fecundum fidei, quis fides fias defervit. Idem mandamus a Capitulis Ecclefiarum Cathedralium fervari: fi negligentius egerint, excitari; omnino, ut faciant, provideri.

Quia alios publice in Vniverfitatibus, aut Academijs docendi manus fufceptum habent; quamcunque proficeantur fcientia facultatem; debent hi quidem attente infpici, ne fpecie doctinae, & fidei invicigatione veri difcentium animas perturbent, & fincerum illum fcientia liquorem, quo mens difcentis alitur, veneno inficiant, & cupide haurientibus interitum afferant. ac debent hi quidem omnes fidei profiffionem, antequam ad manus fuum exercendum admittantur, emittere.

Qui I pifofophiam publice, feu priuatim, aut Metaphyficam, & alias huiusmodi fcientias docent, grati fe promiffi religiofe obligent, fi quid proponendo, fupponendo, difceptando, declarando ex fcientiarum principijs affueraverint, quod fidei Catholica repugnet, perfectam difceptatione, quae cum Orthodoxa

doxa Religionē conueniunt, fideliter se, ac sincerè aperituros; ne quis minus sciens, aut animi imbecillioris homo periculose uis oblecta specie in deteriorem sensim declinet. quod in Lateranensi Concilio sub Leone Decimo, prouisum, cautumque est, Constitutione incipiente. In his diebus uere iminis. Et in primandam finem harum Constitutionum pro factiori eius publicatione, cuius etiam sanctionem, Vbi iudicia uigent generalia, decernimus singulis annis in principio studiorum promulgari.

Quin Academijs publicis in qua unque scientia, et facultate, aut privatim domi sua, aut aliena uel gratis, uel mercedi constituta legunt: qui Grammatici, etiam illius principia doceant, Arithmetici, Musici, Geometriam, et alias literarias, et liberales artes, etiam in Seminarijs Clericorum, praemissam de scientia, uita, et moribus commotione, et ut celebrare fidem proferri omnino in mandatis Ordinari debent. Quod ut mature fiat, ac diligenter, statuimus Episcopis oportum Provincia nostra, solertia prouideri aut proposito edicto publico, quoque si ceteris quibuscunque facultates, et liberales artes adsciscunt, aut praecipio Parochijs eorum, etiam, ut ad se quid hoc de genere habeant intra fines sua Parochiae, quamprimum disferant, unde prouisam facultas ducenda erit.

Prædicatores Verbi Dei, si seculares fuerint, uel Regulares, in Ecclesijs non suorum Ordinum prædicationes habituri, ab Episcopo licentiam obtinere, atque ad id munus obeundum approbati iuxta Concilij Tridentini Decretum debere remissantur.

niscantur. Quod si Regulares in Ecclesiis suorum Ordinum sint praeuicaturi, tunc eos personaliter se coram Episcopo praesentare, atque ab eo benedictionem petere ex eodem Tridentini Concilij Decreto satis fuerit. Verum tam ipsi seculares, quam Regulares Praedicatores nullo pacto ad praedicationes admittantur, antequam seculares in manibus Episcopi, Regulares vero in manibus suorum superiorum Regularium eandem fidei professionem emisserint.

Quia ad Magistrum, aut Doctoratus insigniam in sacra pagina, quam in iure Canonico, et Civili, aut artibus adhibetur, non ante promouitur, quam in manibus Ordinarij eandem fidem profiteatur.

Qua omnia summario processu, quatenus Episcopo sufficere videbitur, apud actarios excepta cum testibus in Actuario Episcopali seruanda erunt.

Si quis autem supradictorum quocunque praetextu, aut quacunque colore fidei professionem facere neglexerit, aut recusarit, nullo pacto ad munus suscipiendum, vel exercendum admittatur ab Episcopo; cuius etiam erit animaduertendum, an ipse, qui fidei professionem emittere neglexerint, vel recusauerint, tales sint; de quibus ad Sanctissimum Dominum ex Decreto Concilij Tridentini referendum est. Si quis in praesentamento fuerit, quo minus dicta Constitutio executionem habeat, de eo decernendum siuere, quod iuris fuerit, ratumque.

Quod si nullam Ecclesiam sufficiens Præbenda sit, per assignationem fructuum alienius simplicis beneficii s. p. portatis debitis oneribus, vel per contributionem beneficiarii cantatus, & Diocesis de criminibus ab Episcopo de Capituli consilio provideri, ut ipsa sacra scriptura e hoc comminatio habeatur.

Præbenda vero huiusmodi non conferatur nisi Clerico seculari, & si videbitur Ordinario pro Ecclesie utilitate perconveniens, ei, qui ceteris sufficientia, & doctrina excellat.

Si vero Clericus secularis idoneus non reperitur, cui Præbenda Theologalis conferri possit, statuimus, ne tantæ rei studium, & lectio intermittatur, aut longiore tempore intercedente fr. escat; quod diligentia, & exerceat utione flagrare debet, Præbenda Theologalis promeritis ingros, dilata collatione; alicuius Monasterij Regularium Priori, aliove superiori Regulari attribuendos esse, qui Regularium ex sua familiaritate probatæ vitæ, ac doctrinæ fidei, ac animarum lectionis sacre interim obeundum: lectori, quæ ne. s. n. fuerint, attribuat: reliquam Monasterij comm. n. h. m. pendat.

Lectum Theolog. dum, h. r. m. & lectionis argumentum Episcopus prescribat, & desinat. à lectione vacare spatio trium mensium Iulij, Augusti, & Septembris permittat.

Quæ tamen de Theologo disposita sunt in præcedenti G. C. ateri, illa declaramus non comprehendere lectorem Regularem, qui in defectum Clerici secularis ad lectionem sacre scripturæ fuisse electus est.

In Monasterijs quoque Monachorum, etiam Carthusianorum, ubi commode fieri queat, item lectio sacre scripturæ ha-

B beatur:



beaturn: qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, ut Sedis Apostolica delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant, quemadmodum Decreto Concilij proinde statuitur. In Conuentibus vero aliorum Regularium, in quibus studia commodè trigerè possunt, sacra scriptura lectio similiter haberi ex Tridentini Concilij præsripto debet: quæ lectio à Capitulis generalibus, vel Prouincialibus assignetur diuinoribus ministris. In Gymnasijs etiam publicis, si hætenus sacra scriptura lectio instituta non fuit, ad Catholicæ fidei conseruationem, propagationem, et diffusionem quamprimum institui, et si instituta fuerit, et negligenter, restitui ex Tridentini Concilij Decreto omnino debet; ne, si artium, et scientiarum principia, et documenta studiosè passim traduntur, ut nihil ad perfectam cognitionem desideretur; neglecta iaceant sacra scriptura studia, Euangelici uerbi paludum, diuinorum eloquiorum manus, et promissorum calicium amplitudo, quæ de præsentis uitæ subsidium, et futuri sæculi argumentum.

Ac ne hæc pietatis disseminetur impietas, statuimus ad Lecturæ officium tam publicæ, quam priuatim obuiandum non esse admittendum, qui prius ab Episcopo de uitâ, moribus, et scientiâ examinatus, et approbatus non fuerit.

Satis uero non est, mentem in ueritate saluare, et sanitatem tuere, nisi arceantur malorum artium prauias, et pietatis importuna corruptio, unde non modò perit in uerum, sed humane uitæ labes, et omnium iniquitatum uolantes, sed Catholicæ ueritatis perpetua oppugnatio: est autem hæc summa ratio, et natura,

natura, ut in omnes se partes, tanquam venenum, inferat, serpat longius, omni insidiat, & corrumpat: si à morum ceptis impiiitate, insidiat animos, & perdit: si animo sanctecepta, mentis fallit, occipit, in omnem inhumanitatis speciem insidit, omnia ratione vexat, & opprimit: quia ut à Diderosi, & Promissa Aquiliceni: per am D. I. O. humanitate arceamus, nulla salute decernimus diligentissime observandam.

Parochis igitur omnibus gravi mandato per Sacrorum Ordinarios precipiendum statimus, ut singulis saltem annis in principio anni Iudicem de haereticis denunciandis promulgent, ac saepe insidiant, quanto se periculo obstringat, qui alieni sceleris, quod in communem perniciem dimanat, consilium, nec murum opponit, nec morbum curiculis progredientem, cum delatione possit, oppressit.

De librorum in Indice Sanctissimi Domini Nostri mandato proximis mensibus edito, ut exequuti accurata demandetur, suadimus, percipimus, mandamus. Satis enim patet ex libris, tanquam ecclesiis, nationis, imperium fluere liquorem, quo animi vel nequitiam, vel imperitorum facile capi, & in omni ad perniciem possint.

Quia limites Parochiarum distinctis finibus terminantur, & potest quisque inter suos agnoscere, quid sit, & quale, quod tractatur: statimus per Universam Provinciam, Parochis omnibus indicendum, ac scripi precipiendum, si qui in sua Parochia deprabenderint factum, dictum, scriptum, pictum, scripturam, etiam exercendi ingenij causa, quod sit contra certum Ec-

clesia Catholica sensum, aut suspensionem asserat rationabilem
violatæ, seu infecta Religionis, aut scandalum oleat, ad san-
ctam Officiū deferant: Idem parochianos moneant suos, ut
facere studeant. Quid si ab hæreticorum, præcipue Theuto-
nicorum Prouincis, vel loci vicinitate, vel mercatorum fre-
quentia in fines Parochia aliqui diuerteret solent; moneant Pa-
rochi Hospites, ut cibos in mensa proponant, qui temporibus
conueniunt: quod si compertum habuerint, ieiuniorum tempo-
re carnes, & vitulos cibos in hospitio parari; cunctis, ut ad
sanctum Ieiunium, sine ab Ordinario tantum, sine ab Ordina-
rio, & Inquisitore exerceatur, remiserant. quod item fa-
cere non omittant: si nequam, uerba faciunt, & disputa-
tionem instituerint de hæresim, quas tenent, qualitate, aut li-
bros hæreticos quauunque lingua conscriptos attulerint, & in
hospitio alii elegerint, aut legendos tradiderint: de quo monen-
di erunt prius hostes, qui, si sapina negligentia vel lucri
cupitate Catholica veritatis dignitatem per habuerint, &
contumelias in a sacros parietes per uerba periculis, non ef-
fugerint manum Domini, & grauissime etiam tanquam
fidei obstricti in manu à sancto Officio Inquisitionis ple-
ctantur.

De celorum communium festis, conuersionum dierum,
ac temporum prohibitio non oportet, moneant Parochi suos
Parochie hostes, ut nihil in gratiam vel Indulgentiam,
vel Beneficentiam separatim separati se agant, ne sunt se-
cularis participes, qui nomine, & pietatis iactis se alios pro-
ficentur.

Quia

Quia verò nulla re subest periculum pene manus inter nos,
quàm librorum hæreticorum vsus, nec alia magis parte hære-
tica obesse putent, quàm librorum corruptorum suppositione, &
quos apte per solim inter probatos etiam colligere vident, ut
emptionem eludant, & emptorem in se audere mereant: sta-
tuimus, Bibliopolis omnib. in tota Provincia quauis præpto
inhibendum, ne in posterum libros alium aduicios tam collig-
gatos, quàm solutos venales proponant, nisi aut in ex libris
inuentis in integro comprehensos in indizario, seu Patri Inqui-
tori locis exhibuerint, atque inde s. s. f. ratione, ut veni p. p.
sint, concesserit. contrasacientes s. ueriori animaduersione pro-
mo la cul. a decernimus p. c. t. adus.

Quilios prohibitos scienter tenerint, contrah. de soli-
broru. p. tate procedendum, statuimus, iuxta l. udu. in nu-
per editum.

Et i. r. t. autem saculares emxe in Domino rogamus,
ut, si quid p. s. m. m. auctoritate, & s. u. s. i. l. i. o. ad r. e. m. Ca-
t. h. e. a. m. t. e. n. d. a. m. fuerit, p. u. p. r. o. m. p. t. e. e. x. m. i. t. t. a. n. t. & o. f. f. e. n. d. i-
g. n. a. t. e. m. e. a. l. i. u. i. s. c. o. m. m. u. n. e. m. e. r. i. t. u. s. n. o. n. o. m. i. t. t. a. n. t.

Et autem contra uariam p. t. e. m. o. m. n. i. a. m. e. a. m. e. n. t. a. t. u. n-
ne e. s. s. a. n. t. a. p. p. o. r. t. u. n. a. a. l. i. u. i. s. m. i. n. t. o. t. a. P. r. o. m. i. n. c. i. a.
t. e. r. m. i. n. o. m. e. n. s. p. o. s. t. a. s. t. o. r. a. m. D. e. c. r. e. t. o. r. u. m. c. o. n. i. r. m. a. t. i. o. n. e. m.
s. t. a. t. u. m. u. s. p. u. b. l. i. c. a. n. d. a. m. e. s. s. e. C. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m. P. a. u. l. i. P. a. p. e. I. I. I. I.
c. o. n. t. r. a. n. e. n. t. e. s. T. r. i. n. i. t. a. t. e. m. a. u. t. D. e. u. m. t. r. i. n. i. t. e. m. I. I. S. V.
C. H. R. I. S. T. I. & a. l. t. e. r. a. m. C. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m. I. n. q. u. i. s. i. t. o. r. i. u. m. c. o. n-
t. r. a. o. f. f. e. n. d. e. n. t. e. s. s. t. a. t. u. m. r. e. s. & p. e. n. a. s. O. f. f. i. c. i. i. n. q. u. i. s. i. t. o. r. i. u. m.
hæretica p. r. a. u. i. t. a. t. i. s.

Pueros

Pueros etate imbecilla diuisi sunt inter haereticos summe periculosum; nisi debitis, ac necessariis praesidijs pietatis muniantur. Idcirco praecipimus in tota Provincia Aquilensis ab Episcopis diligenter seruandam, moreant, ut patres, qui hos, aut alios quoscumque ad partes haereticorum mercimonijs, vel adducende linguae causi mittere deiderint, prius ad se adeant, & si hos, seu consanguineos, aut alios quoscumque illò mittendos cum adducant, ut ipsi per eorum monitis atas illa salutariis munita, & confirmata si uis uirulentis morbi periculum declinet, aut auertat, & remeat.

Mercatores autem, & artifices, qui lucris causa peregrinantur in locos, in quas regiones, quas naves frequitant, artificiose etiam circumlato, curent et ipsi, ut discedant et medicamentis, si opali non petita: quæ maxima est contra Demones arces, & fallacias medicina. Si Pius taliter pore, aut illi possint ad viridinas proficiantur, indicant, ut vel ante, cum, & latim po, reditum confessionem peccatorum faciant, et in communionem percipiant. Si quid fuerit vocatum, & mandandum, hoc proficiant, & curent.

DE PRÆDICATIONE VERBI DEI.

APOSTOLIS præcepit Dominus, Ut cunctes in
mundum uniuersum prædicarent. Nam, etiam om-
ni creatura, ut qui hoc præcipi muneris, si cum
qua, et ipso, is commendauit, nobis, qui in Apostolica, in mini-
sterium DEI prouidentia disponente suscepti sumus, intima-
uit:

ut: ac, ut promissa pastoralis cura debet profluere, ut sit, qui
 perennibus panem frangat parvulis; ita, si legitimum non ob-
 stet impedimentum, praedicationis onus sibi ipsis Episcopi
 debemus: ac interim tenere catervos, qui officio congregationis
 tenentur, ut non vacent, & pabulum salutis populo pra-
 bant: nisi enim hoc praetermissis, quod sunt in omni tempo-
 rum varietate primum in Ecclesia, & singulare fidei si ma-
 mentum; & non in apud D. E. M., & homines, quam sa-
 cri Tridentini concilii sanctio praescripsit, & intimant, non
 quod agamus. Ut a vicariis, qui officio, dignitate, potestate an-
 ticiuis, ita exemplo, & in maiori executione praestent ali-
 quis. si legitimum populi laborant impedimento, ad eos eli-
 gent, qui vicariis in subire, ac fungere, & populos ecclesi-
 ae alimentis pascere queant; ne desit, qui pabulum; quo
 spiritualis conservatur; nec pastor, qui pabulum suppediit,
 & **ut egregis consulat.**

Curant Episcopi, et Archiepiscopi, Plebanus, & quicum-
 que parochiales, vel alias curam animarum personarum pecu-
 liarem habentes Ecclesias, quocumque modo, timent, idem er-
 fectos, vel per idem officios, si quidem in ecclesiis fuerint,
 dicuntur solum Dominis, & si in parochiis vicariis obire
 possint, ut illis per omnes vias profusa, & suarum capaci-
 tate pascant salutaribus veris: qui a omnibus necessitatibus
 est, ut ad justitiam, doceant, & ut, qui de cunctis, & virtutes,
 quas seculari oporteat, ostendant, ut d. larent. atque in omni
 modo in Ecclesiis, qua sunt in Diocesi, quo vis modo exem-
 ptis, etiam alicui Monasterio, quo sit cura Diocesis, & un-
 tus,

tis, seu annexis; sed in personas, qua ab Episcopi iurisdictione
se quavis ratione praevalent exemptas, exequi, & efficere
omnino studeant.

At ut tunc in hoc genere fieri possit, in quo non videatur
aliqua adhuc diligentia desiderari, si publica reseruetur utilitas,
& vel excitanda, vel conservanda devotionis ratio per-
pendatur, ita praeter Quadagesimae, & Adventus dies, omni-
bus etiam Dominicis, & festis anni vehementer cupimus pra-
dicationem verbi DEI in ecclesiis Cathedralibus, & Col-
legiatis insinibus fieri, ut ex sacrae scripturae fontibus ad spiri-
tualem populorum adificationem hauriatur, quod ad vitam
Christiana disciplinam, ad boni studium, & contrariorum de-
clinationem derivari apte possit.

Sapientibus, & insipientibus delatores sumus, nec persi-
nam hominis respicit DEI V. S., sed cor intuetur, & cui vo-
luerit, datur gratiam: at vero ad perorandum, quod omnem per-
tinet rationem illorum, qui in saltibus degunt, & silvas co-
lunt, & in valibus habitant, haberi, ne animi solvantur,
ut habitus in corpore, & in asperitate, & in ariditate,
scilicet in his, qua ad principia pertinet, quae seipsum acci-
pere, inveniuntur, & pietate aliqua imbuantur: idcirco sta-
tuimus ab Episcopis diligenter providendum, ut vel Diae-
cesana Synodo, vel modo alio, qui opportunior videbitur, ad illu-
to Clero, ac de illius consilio rationem ineant, qua viros proba-
tos, & ad obeundam praedicationem idoneos statim temporibus
emittere in praedicta loca possint, ut populos agere, & oportune
congregatos paternis monitis, ac pietatis aliqua eruditione in-
struant,

struant, ne Episcopi apud D E V M negligentia arguantur, si populorum salus periclitetur.

Regulares cuiusque ordinis, si à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, cum illorum licentia, etiam si in Ecclesiis suorum Ordinum predicare afficerent, coram Episcopis personaliter se presentent, & ab eis benedictionem petant, antequam predicare incipiant. In Ecclesiis tamen, quæ suorum Ordinum non sint, ultra licentiam superiorum suorum ordinum Episcopi licentiam ultra examen, si Episcopi ostendatur, habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis nullo modo predicare permittantur. licentiam vero in scriptis debent Episcopi gratis concedere.

Inoleuit abusus, ut Predicatores Regulares obedientias suas per inter-nuncios Episcopis mittant pro auctoritate seu benedictione respectuè obtinenda, accedere ipsi personaliter mittant: quem abusus tollentes decernimus, non esse omnino permittendum in tota Provincia, ut ad superius prædicationis causas ascendant, qui in adscripta obedientia sua benedictione non ostenderint, per ipsos aliter ipsos ab Episcopo licentiam, seu benedictionem obtinuisse.

De prædicationis argumento, & Predicatoris munere; cum ad ostentationem, & inanimatum oblectationem, & curiositatem trahi ceperit Verbi Dei prædicatione, moneri Predicatores serio volumus. quia tamen locus iste non patitur, ut rem enucleate tractare possimus Reuerendiss. Coepiscopos Suffraganeos nostros enixe rogamus, ut singuli potestatem Synodum aliquid de hoc genere conficere studeant, quo Predicatorum

C monitiones,

monitiones, & observationes comprehendant; pro fit e cuique proponatur gloria Dei, & salus animarum: pro medio non curiosiores quaestiones, & oblectamenta verborum auribus pruriētia: quod facile assequemur, si pro argumento fuerit, CHRISTVM prædicare crucifixum, DEI virtutem, & DEI sapientiam. a sacratissimis enim Crucifixi CHRISTI vulneribus, Cruce, & morte diuina virtutis supereminentiam, & voluntaria passionis, quam pro redemptione mundi subiit homo factus, acerbissimam, & charitatis excellentiam cognoscimus, & prædicamus, unde ad populorum inuentionem diuipoteſt, & pene sub oculos poni conaturis Mactas, Redemptoris benignitas, Patris misericordia, iudicis severitas, aeternae vitae per diuinorum præceptorum obedientiam securitas, & sempiterna damnationis propter præuentionem confusio. quia docentur in se aduersus, & dispantur in seculis, & inter se obliuiscuntur, aut inter eos, qui in seculis exercent, & annos acciunt. In prædicatione inuaduntur iudicium mentis, & in deo pietatis vocentur ad maiorem diuinorum observationem, ut virtutes conuicias colant, vitia declinent, & ad futurae vitae præmia implorato DEI auxilio conuentis seueris asperant.

Quia si Prædicatores negligenter, & minus obseruare contempserint, Episcoporum sollicitudo, & sollicitudo curabit, ut populorum pie instructioni, & animarum salutis omnibus modis contriatur.

DE DIVINIS OFFICIIS.

DIVINA officia veterere Sanctorum Patrum instituto, oratione, & horarum numero ad omni presentis DEI numen colendam, & inuicem in dissoluta, quorum celebritate, & frequentia in militanti Ecclesia Triumphantis figura, tanquam exemplaris imitatione exprimitur, ita decet tractari, ut cordis mundities adsit, moderatus, & pene Ecclesiasticus corporis cultus, inexplerumque illorum, quae sunt in animo, non desit. de votis autem, & quadam compositio actionum sacrarum veniunt.

Primum autem inter omnia, quae sacra celebrantur mysteris, & actionibus, aliud sacrificium, & ritus imitatio, & Sacerdotis praestantia, & sanctus excellentia: Dominus enim, & IESVS CHRISTVS unigenitus Patris, candor aeternae lucis, & figura substantia illius, portans omnia verbo virtutis suae, tanquam Sacerdos constitutus à DEO secundum ordinem Melchisedechi aeternum, cum rediret in Sancta Sanctorum per sanguinem suum, semel se ipsum in Ara crucis morte intercedente DEO Patri obtulit in redemptionem eorum praearicationum, quae erant sub priori testamento, ut repromissionem acciperent, qui vocati sunt, aeternae hereditatis. hoc vero sacrificium, quod semel cruento oblatum est, & memoria, ac representatione in Ecclesia frequentatur, & usque in finem saeculi permanebit, cuius salutaris virtus in remissionem eorum, quae à nobis quotidie committuntur, applicatur, quanta deceat spiritus innocentia, reuerentia,

metu, humilitate tractare, res ipsa indicat, ipsa loquitur, & contestatur.

Episcopos autem, qui ceteris antecellunt dignitate, & officio, toti antea Clero decet mysteri huius frequentatione, ac Missæ celebratione; ut enim statis solemnitatibus Episcopos Pontificales Missas agere convenit, diebus præsertim, quibus præstantiora in Ecclesia mysteria DEI celebrantur, nec omittere, quod ab officio exquiratur, & Episcopali dignitati certa Ecclesia observatione impositum est; ita optandum, ut reliquis festis anni, & feriatis etiam diebus frequenter, & publice, legitimo non obstante impedimento, Missæ sacrum faciant: inde fluent fructus admirabiles ad suscipientium mentes, ad inferiorum exemplum, ad populorum subsidia spiritalia.

Qui I. a. lesias curitas continent, debent hi quidem festis omnibus diebus, & re iouis tam frequenter, ut muneri suo satisfaciant, Missas celebrare: in quo si defecerint, statuimus Episcoporum vigilantiâ, ac studio penitus etiam propositis, ac, si necesse fuerit, instigendis urgeri; ut, quo fuerint negligentiores, opportunis eo remedijs accuratiores fiant.

Qui ad Sacerdotium promoti sunt, & impedimento non laborant legitimo, quominus Missam celebrare valeant, decernimus Episcopi diligentia curari, ut diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus celebrent; multo vero diligentius, præsertim cum etiam simplex habeant, cuius causa sacrum saceretentur.

In celebratione Missæ, etiam edito, & penitus propositis,
Episcopi

Episcopi caueant, ne Sacerdotes alijs, q. iam debitis, horis cele-
brent, ne ueritus alios, aut alias canonicas, & preces in
Missarum celebratione adhibeant prater eas, quæ ab Ecclesi-
a probata, & frequenti, ac laudabili uisum rec. p. sunt. qua-
rundam Missarum, & candlelarum certum numerum, q. u. ma-
gis superstitioso cultu, quam uera Religione inuentus est, omni-
nò ab Ecclesia remoueat.

Ab impietate non abest; super utramque, falsam pietatis imita-
tricem, ab ecclesia a corradatus emili. onuenit: tractantur
sacra interiori cordis mundicie, & puritate, & exteriori de-
uotionis, ac pietatis studio: pejus utriusque, que diuturna re-
rum corruptione & sine ad tremendum Domini mensam per-
uenit, & sine ipsa in salutem, erit salutatis & episcopalis cura-
re, ut longissime abigatur.

[illegible]

et in primis determinamus in Sacerdotum consecratione
animad-

animaduertendum, ut illi ad Missam celebrandam accedere minime permittantur, antequam a praefecto carmoniarum de tota actione examinati, & probati fuerint. In Missis autem novis, quod ad auaritia labem pertinet, infortunatas. & illiberales elemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliaq; huiusmodi, quae à simoniaca labe, vel certe à turpi quaestu non longè absint, omnino ex Tridentini Concilij Decreto prohibemus, & per Episcopos prohiberi mandamus.

Privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab Ordinarijs designanda, & approbanda, nec non altaribus, quae sub dio, aut porticu Ecclesiae sunt, & in Missali non edito à Pio Quinto celebrari Missis nec suadet ratio, nec pietas patitur. ita Episcopi faciant, & exequantur.

Et autem Missis, quae in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis celebrantur, decet hora conuenienti, & statuto ordine ad publicam Ciuitatum, & locorum commodum celebrari seruato rotulo, quod in omnibus omnium Ecclesiarum Sacris conservari debet, ita in Parochialibus opportuno tempore, non ad aliquorum instantiam, sed communem piorum consolationem celebrandae erunt. In omnibus Cathedralibus, & Collegiatis insignibus Ecclesijs, decernimus, ubi non est punctator ad Missarum defectus notandos, quamprimum Episcoporum diligentia constitui, cuius munus sit, diuin, & defectum notare, & ex parte penarum, quae exigentur, Missarum defectus supplere, reliqua in Sacris, vel Ecclesijs ornamenta impendere. De Parochorum defectu moneant diligenter Archidiaconi,

tut omnes, & consuetudines, quæ tamen à Sede Apostolica non
fuerint confirmatæ, quamprimum ab Episcopis propriis exami-
nari accurate debere, & ex statutis, & consuetudinibus, seu
etiam Decretis Capitularibus illa, quæ de consuetudine obsoleue-
runt, decerpant; quæ presentis temporis rursus perscuerant,
unum in corpus redigere curent: ista vero etiam, quæ retinen-
tur, revideant, & perpendant, ne sint contra iuris ordinem,
aut sacri Concilii Tridentini Decreta, aut Pontificiarum con-
stitutionum statuta, & ita corrigant, & varia quadam simi-
litudine commutent, & si quid aut ultra ius commune sit,
aut præter apte consentiat, & quasi concentum, qui ex diuer-
sis numeris, & modis contrahat, efficiat.

Consuetudines etiam scripto exceptas perpendi decernimus,
an rationabiles, & honestæ sint, si quæ delectant à ratione,
& contra iuris ordinem emiserint, & abusiue confirmata inui-
sum, & contra ius usurpant; toli de medio recipimus, quod
erit proprium Episcoporum minus, & in suis Ecclesiis curare
studuant. Jure enim constat abusu, quo inueteratione est, eo facili-
us ad decessum & uelone uacuitate oritur.

His prædictis fundamentis Episcopi partes sunt, cauere, ne
quid in Capitulorum congregationibus aut proponatur, aut re-
cipiatur, quod sit contra ius expressum, aut sacri Concilii Tri-
dentini statuta, aut Constitutiones Pontificias, proposita pæna
proponentibus, præter penam nullitatis quorumcumque, actorum.
Quod in suis Diocesi quisque proportionate, ac etiam neces-
sitate locorum, & rerum particularium inspectione præiudicare,
& efficere commode poterit, ac debet.

rum ratum, in eam volumus partem accipi, ut non con-
 prehendant cetera. Item hinc in eadem in qua
 fore videtur XIII. et per quod eadem spectat omni sal-
 latum, et videtur quod in eadem non debet esse
 tractatus, quod est, et sic in eadem non debet esse
 hinc in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 non debet esse. Ceterum in eadem non debet esse
 dem eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 natur, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 barum in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 prehenduntur, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 clatum, per quod in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 de eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem

Et in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 prehenduntur, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 repositum in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 ita in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 Matrimonium, et de aratione et per quod in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 bentur, habent in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 mel in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 bus post tractatum de eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 de Doctrina et in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
 mus, quod est in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem
mittimus, & commendamus.

Non est in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem non debet esse, quod est, et sic in eadem

D 2 gratiam

gratiam DEI triquet ratio, non est Vacuum, si in puris nat-
ura terminis non sit: nec est dignitatum, aut officiorum insti-
tutio otiosa, et specus orientat, quod actus non essent: nec re-
sidere, aut inter se iuxta sinceram, & rectam Canonum
intelligentiam consintur, qui intersplendo nihil cerum, que
ad suum pertinentium, exequantur, promde cum di-
gnitatum, & Canonum statu in utut, ad munera Ecclesiasti-
ca, & sacra sita, et oblinentes obsequia debeant non mo-
do in psalmodia, et in Choro ad osallendum impuncto hymnis,
& cantibus DEI romas reverentia, ac in de, ac devote lau-
dant; sed etiam in alijs divinae dei per se, & non per sub-
stitutos officia jubcant, dicendum est, quod opes in tota Pro-
vincia cili, et cili curadiant, et ac diligentia urgeant,
quoniam aliquando per ipsos decem, et octo, ac per
multos alios ecclesiarum, et parochiarum.

[illegible]

obtinuerunt, fiantis debet per omnes subditos, cum tam
seus

[illegible]

Itaque, ut hinc, sic, ab antinomia, qua vel
 confusio, vel, ut, in, a, antinomia, est.

[illegible]

[illegible]

Et de vero dicitur etiam per litteras quia loco in hunc apto,
et commendo, et etiam in litteris per litteras, precipimus
omnibus, et singulis presbiteris, dilectis curant, et omnino
intendant, ut etiam in ecclesiarum praecipue cathedralium, aut
etiam collegatarum in quorum (ubi non sunt) ita extruantur,
si reperiuntur, vel etiam aperiantur, et res sacras diuinitate
committite, et cum dignitate sit, ad qua perspicua ex-
cusa sunt presbiteri, qui quocunque fuerit, etiam oportunitatis reme-
dijs contento iudicio compellant.

Ut

Ut absurdo, quod alicubi vigeat, occurratur I pſ opali v-
gilantia; decernimus, eos, qui ratione vel Mansionaria, vel
Capellanie perpetuo Chori ſervitio in Eccleſia Cathedrali, ſeu
Collegiata ſunt addiſti, & ſolemnibus dubus, aut etiam ſiſis,
quibus I piſcopus in Eccleſia diuinus intereſt offerens, ad alias Ec-
cleſias ſe conferunt lucri cauſa, negligentes, quod minus eſt, ut
maius acquirant, cum dedecore ordinis, & Eccleſie, cui ſunt ad-
ſcripti, iniuria, irremiſſibiliter lucri totius diſtributionis illius
hebdomada, in qua deliquerunt, plectendos eſſe: quod, ſi ſe ide
in hebdomada commiſerint, ſtatimus per I piſcopum ita prou-
deri debere, ut corrigatur omnino perniciacia, clericalis mo-
deltia reformetur, & Eccleſia ſervitium delictum conſervetur.

DE RESIDENTIA EPISCOPORVM.

ECCELESIASTICI ſunt, qui auctoritate ſua
D.F.I., & ſalus animarum: & in ſua
tractandam, cum ne leſa iurisdictione, & auctoritate
pauulo ſubſtitatur. Et autem etiam in auctoritate ſua
quodam vobis dilectionem, & curatis notam primis litteris
inſcriptam habet; ita, qua ſo ciſſimas, etiam ne leſimus: ac
exhibito operis probatio eſt ductionis. I piſcopos autem, quos
in ſpecula Dominus conſtituit, ut gladium venientem proſi-
cutes tuba canerent, & populos morderent, ne ſanguis per-
eantium de manibus illorum exquiratur; ſi grigem amant
Dominicum, probare dilectionem operi decet: ſi v-
gilantia, & cuſtodie ſollicitudine laborant, hoc putent, quod ſi cordi-
E perdidierint,

[illegible]

Debent autem ab illa episcopali domo, (ut a capite reforma-
tio incipiat) multa correctionis duci, ut illi, qui vel ad mini-
sterium uocem adfuerint, vel illi qui ad quic-
unque domum, et famula communem perueniunt, in quibus
quodlibet modo, nam illam vitam, moribus, et uirtutibus, et
fidelitate praestent, qui bene Praepositi in suis domibus, et
atque in illa episcopali, in omni castitate, et in omni domo, et in
omni, et laetabundanter uiuant.

Quæ ex eadem familia sunt, (& Jernalem habuerim deſe-
runt, ex quibus pars maior Epiſcopalis ſanctia conſtare debet,
præſeant reliquis virtute, (& int. puritatis ornam. to: quod
ſæpe Epiſcopi curdeant, recognoſcant, emendent. putent vero
maximum, niſi ſi ex hac parte ad reformationem impedi-
mentum: ſi, quod in alijs animaduertant, (& corri. reſolue-
rint, ſanctæ ſue, quam prius inſormare diſciplina deluerant,
objici. verè poſſit.

$$E \quad \mathbf{z} \quad Ac,$$

Ac, ut frequenter sacrum facere debent I pscopi, nisi im-
pedimento rationali teneantur; ita Dominicis, ac festis
diebus ad veterum Canonum præsriptum Ecclesie Cathedra-
li, quoad fieri potest, deesse non debent, ut populus
Prelati benedictione, (& exemplo animatus, quam præscrip-
serit Prelatus putatis, & deuotionis reuelum, (& exem-
plo confirmari, eam pie arripere, (& soluite sequi studeat.
ac dum in Choro diuinis Episcopus intret, curet, ut dispo-
sitione rerum ordine nihil sit vel confusione turbatum, vel deor-
dinatione inuersum.

Quod ad ministros Ecclesiasticos, & Ecclesiarum orna-
tum pertinet, curent I pscopi, ut in Clero suo ex habitu Ec-
clesiastico pietas, ex conuersatione sinceritas, (& innocentia
colligatur, et CHRISTI bonus odor ita bene oleat, ut
nihilominus male oleat. sit in unoquoque gradu quadam
conditiois proportio, illa quidem par, & alicuius forma non dissi-
milis, et ad totam in se exeat & promittam, unam omnino
videantur familiam videre offerunt, & pulchriorum varie-
tate delectant, at vero unipatris, & ias iudicant, & ef-
ficientias reformant.

Et tunc DE I pradiatio quod est vita spiritualis pabu-
lum, & de ipso bonarum operum fundamentum, pro-
nat I pscopi operam incrementum accipiat, & terneris in singu-
los dies penitentia fructus in populo seruat; statim per
Episcopos omnino (ubi forte, non est) suble in Ecclesia in-
gestus I radicatoris eregone reijciens aliove aliquo gradu con-
iungit: ubi I pscopi, quos cum suis Canonis superpenitentiis
ad

ad predicationem audientium sedeat. Predicationi Episcopus, si legitime impeditus non fuerit, quotidie intersit, & exemplum præbeat pietatis, ac devotionis. Quia tamen ad clericalium latum pertinet, omnibus pietatis officiis ceteris antecedere, (1) predicationi interesse: ac, si secularis sua sedilia pro predicatione audiendi, et communia, et Magistratus, vel propria, et propria persona in Ecclesia habeant, Iudicatos, et Iudicatos locos, & si de cetero in Ecclesia etiam extra horum cum non deceat, Episcoporum diligentia proponamus, et si videmus, et prope sedile proprium, quatenus si fieri poterit, alterum apte constructum accommodare ad Clerum recipiendum: ex quo duo consequuntur apud omnes maxime assumendum. primum erit, ut Episcopo notum sit ex sola loci inspectione, an Clerus ad predicationem conveniat, ut, si defecerit, opportune etiam proficiat. secundum erit, ut populus, qui Clerum predicationes declinantem aliquando perspicuus scandalum offensionem passus est, ipsius commendatione, & frequentia acius ad imitationem incendatur.

Et quæ hoc ipsum, ne sit fraudetur cunctis, diligentia Episcopi commendandum decernimus, ut ante predicationes Clerum moneat, tardiores existet, omnes, qui tanto carent impedimento, ad predicationes adducat, pertinaciter inobedientes, et respiciant aliquando, etiam coercet. grane enim videmus, posset, nam reliqui ad verbum Dei audientium solite conjungunt, si Clericos videmus per vias, & plateas errare, & secularibus rebus operam dare, ac nullius provisione, & decreto ad meliorem mentem revocari.

Idem

in carandum mouemus, cum suis diebus diuina cele-
stia, et omnes Clerici ciuitatum (exceptis Rectori-
bus eorum, quibus etiam curam perpetua cura impo-
ta. Et sic, quod hactenus a multis Ecclesiis tunc temporis ob-
sistebant) nisi fuerint ex aliqua aliquo impedimento de-
tenti, in Ecclesiam Cathedrali, seu Collegiatam respectiue
tam ad horas diurnas, et Matutinae conuentualium, quam ad
Vesperas conueniant: nihil enim potest uideri alii diuina, si-
culares diuinorum officiorum tempore Ecclesiam sequentent,
Clerici resurgant, illi D. I. M. et laicis et aliis in Eccle-
sia laudent, qui in Ecclesia per hunc locum tempus tam loqui,
terant, et boni auersione scandalum praecant.

Quod et executioni faciendae iuratur, hortamur Episcopos,
et inuocationem, quae ad id est accommodatio, incant.

Non omittant Episcopi Seminarium inuicem, ac eius ipsius,
morum, et pietatis elementa, quibus suisque aetate ad iuram-
ter, reuerentiam, et ad illam Canoniam consilio, quae ad
quendam partem eius inueniunt, per hunc, et faciens, qui a Se-
minario numeratione, et ad id est inuicem percipitur, omnia
non percat. Seminarium Canoniam, ad id est inuicem percipitur,
aut etiam Collegiarum seminarium suis diebus ad id est inuicem percipitur,
per hunc et inuicem percipitur: sed modeste, et Ecclesiasti-
ca disciplina lege moderentur, et continent.

Proceres Christiana societates, et exercitationes aliquan-
do visitant ab Episcopis deest, et vel amicitia, et vel pra-
sentiam tantam, quae alicubi deest, cultatem patitur propter
patrum

Pauperum, & miserabilium personarum curam paternam gerant Episcopi, ne derelicta ab eo, qui communis deus est pater, custodia, & charitate; qua sunt propria Prælati munera; in mala varia, & duras incitant calamitates, nec sit, qui in volutatio miseriarum iacentibus manum admoveat; si Episcopus non admoverit, & beneficentie Christiane exemplum dederit.

Ea est rerum humanarum inconstantia, & imbecillitas, ut nihil sit inter homines ita firmum, & munus consensu, lege, natura, quod veritati, & casu non subiiciatur, nec potest cuiquam permanendi status præscribi, quin repentina insit, & exoriantur casus, eaq; cum ratione consentientes, ut discedere oporteat, & expediat. Idcirco licet Episcopis residendi apud suas Ecclesias, & in Diocesi Conci. Tridentini Decreto, & gravissimæ Pontificiarum Constitutionum præcepto necessarium, & ita sit; cum tamen Christiana charitas, & clementia, ad necessitatem, ac cunctis Ecclesiis, & Republicis utilitas fuerint, ut & ipsi ab Ecclesiis, & Diocesi abesse cogantur, non tamen ex causâ contumacie recedendi, si causas absentia prolatas attulerint ad excessum, quas, quia incertis a rebus pendent, desimere vel superuacuum, vel incertum, & impossibile putamus.

Quod ad causas absentia pertinet, id fiat, quod Tridentino Concilio sanctum, & declaratum est, cuius dispositionem in omnibus declaramus servandam, & exequendam.

Qui infirmitate laborant, & amotiosa nobilium potentia mutantur, cum vel ad ordines, & ad beneficia affrant, commendatitias

commendatitias literas undique collectas ad praelidum in
adsumunt. Duo vero, quibus est occurrendum, efficere conan-
tur, ut imperitiam his suam saluant adiminentis, aut Pralato
liberem diuini mundi salutatem adiminent, vel eundem in diffi-
cilitates adducant. Idcirco statuimus, & declaramus omnes,
& singulos commendatitiarum literarum perquisitores, &
praesentatores, siue ad ordines, siue ad beneficia aspirant, quan-
documque pro praedictis commendatitiis praesentauerint, tunc tem-
poris ad eadem, qua tum petunt, quamuis alias idonei essent,
non promoueantur.

(apella, & altaria de iure peronatus laicorum incompta,
& inculta, deest omni ratione curari. Patrones autem ip-
si prius modis compellant, ut qua debent, omnia a parte
sua impleant.

Præterea singulis Sanctorum, & sacrorum dierum, quibus
numatur, praesentent. Et si quod non campana interdictum, non
numatur, quanto si praesentent, & si praesentent, & si praesentent.
Quod si per quod Praesentent, & si praesentent, & si praesentent.

DE RESIDENTIA CURATORVM.

QUI curam animarum & officio scriptam habent,
res debent, quam sciunt, qua angelis parulita-
tur momentis, si praesentem operam dant, & si praesentem
quidem ut corporali in praesentem residentia, ita praesentem debent con-
tibus orare, ne quid propter praesentem in praesentem, aut nequitiam
percat, & reddenda rationis obligatione malum cuo tem-
F obstringat.

obstringat. Debent Curati meminisse, datos populis mediato-
res inter D E I M, & homines, ut sacra frequenter facere
pro Ecclesia sancta D E I, & populo sibi commisso non omit-
tant; ut Verbum D E I, cuius diffensatores facti sunt, in-
culcare in animis fidelium non desinant, ut sacramenta peten-
tibus vel ministrare, vel proponere, & suadere maxima di-
ligentia studeant, & vita integritatem in exemplum alijs pra-
tendant, & quasi lucernis ardentibus viam demonstrent,
qua per diuinorum mandatorum obseruantiam in caelum
ascenditur.

Sacra festis diebus facere Curati non omittant: reliquis ve-
ro tam saepe, ut muneri suo satisfaciant. Sacramenta omnia
ex Romano Rituali ministrent, ut in Breviario, Missali, Sa-
cerdotali, Rituali, & alijs sanctam Apostolicam Romanam
Ecclesiam magistram, qua non fallitur, & matrem, qua ma-
terna dilectione filios non amare, & salutaribus non parere
alimentis non potest, omnino sequantur.

Duo sunt fines in humana fragilitate; ingressus in vitam,
& exitus: his tanquam curriculi latus finibus vita praefinis
terminatur; utroque Curatorum vigilantia, & Chris-
tiana charitas requiritur. Cum enim incedimus in hanc vitam,
arumnis, & periculis refertam, iramus, si salutis expe-
tes, & renovationem regenerationis expectamus, praesto debet
esse, qui Baptismi sacramento originalis peccati maculam ab-
stergat, & in justificationem D E I, quam tu primi parentis cul-
pa damnati fueramus, restituat. Dissoluitur ex hac vita, qui
gram premitur erratorum pondere, & perpetui transitus me-
tu,

tu, nisi opportunè spiritualis medici pharmaco muniatur, & confirmetur, iure quidem postulat, ut dispensator, cui fuerat ministerij ratio commissa, damni poena damnetur. Ad Patri-
natum in baptismo non admittant Curati eos, qui saltem me-
moriter non doceant orationem Dominicam, salutationem An-
gelicam, & symbolum Apostolorum.

Sint igitur Curati diligentia, & fideli ministerio commen-
dabiles, ut opus, quod tenent, diligenter sustineant, D E I,
& Episcopi sui animadversionem subituri, si negligenter se ge-
serint. A bi quidem extra Parochia fines habitare non prae-
sumant, sed inter suum gregem diuerticulum habeant, ut in om-
nes partes custodiat, & charitatis suae affectio commode dima-
net. In libro descripta habeant distincte nomina Parochiano-
rum per domos, & familias; confessioni, & communioni Pas-
chatis Resurrectionis Dominicae intendant; inter illos omnia
obseruent, omnia circumspiciant, ut patres familias bene sa-
milie praeponant: si quem prostraverint corpore arotare, pru-
dentia adhibent, conseruantur; ac ut medicus corpori saluare
medicamentis properat, salutis monita prudenti, & maturo
sermone, ac spirituales medicinas proponant, suadeant, mini-
strent; nec orem CHRISTI sanguine redemptam patian-
tur inedia, & fame spirituali perire. Praeter libros, in qua-
bus scribuntur nomina baptizatorum, & confirmatorum, ha-
beant Curati librum matrimoniorum, atque item mortuorum:
usus enim iam docuit inuicemque inscriptiones ad multas, easque
maximas, etiam summe periculosas controuersias, tollendas
pertinere.

De Ecclesijs, Sacristijs, Ecclesiastica supellectili, & decenti illorum omnium cultu, ita curent, qui Parochialibus præsunt Ecclesijs; ut nihil appareat sordidum, aut minus, quàm decet, nitidum.

A cimiterijs vineas, & fructuosas arbores amoveant, nec intra solam sacrum venale quidquam procul sinant: ut res appareat, quod iam norunt per doctrinam omnes, esse domum orationis, non autem negotiationis.

Miserabilem personarum Parochia sua cui am gerant paternam, praesertim vero ubi immores puellae, aut viduae sunt, quarum eas grave periculum ostendit: atque in locis ista contendant, ut omnem etiam lapidem moveant; quo casu, qui videtur insuper, summa charitate occurrant.

Domus Parochiales ordine ac disciplina sint reliquis exemplum. Curatio non ad quodcumque vel cuiusvis conditionis faminas non assument sibi in familiam, quae aliquando infirmes corpore fecerint, vel infirmis domestico ministerio inservierint, aut propter aetatem, & alia simili causa esse possint, matres etiam illos minime recipiant, qui publicè blasphemant, aut scelerosi, aut saltem in Paeate confessi, & Uchiarij nati non fuerint. De faminis in Civitatibus praecipimus à Vicarijs generalibus Episcoporum brevibus ordinariis, prout aliqua cognitione probant: in Oppidis, pagis, & Villis ab Archidiaconis, seu Vicarijs foranensibus committi.

Discretus Curatorem a Parochijs ut propter animarum curam, qua singulis offertur in mentis alicui periculo, et invidendus; ita indulgendum necessitati, & temporum qualitati.

Itaque

Itaque sicut Episcopi, coram Vicariis licentiam discedendi in scriptis, gratis non ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, esse concedendam, sicut Decretum illi Tridentini statutum fuit. Ut autem in Civitatibus licentiam hanc, etiam Vicariis generalibus inscriptis esse poterit, nam in Oppidis, pagis, & Villis petendam decernimus a propriis Vicariis foraneis pro facultate illis ab Episcopo limitate concedenda. Si qua vero fuerit legitima causa, quominus Curatus aliquis apud Ecclesiam suam residere possit, cum illa quidem legitime coram Episcopo, aut eius Vicario generali probanda: si fuerit ex illis, quae iusta videntur, & reputari possint, licentiam scripto autentico comprehensam dare licet, quarum licentiarum vel longi temporis à residentia excusantium, vel brevioris ex causa momentanea, mandamus librum, seu receptum, quamprimum fieri, ut quomodocumque licentia huiusmodi videri, ac revideri possint.

DE RESIDENTIA CANONICORVM, & beneficiatorum, qui residendi obligatione tenentur.

MONEMUS omnes in Domino alii sentiamur, et permittente ex causis rationabilibus in d. g. et ut humanis sit necessitatibus conpactum; ut tunc Canonici ad luxuriam, & venustatem, et illa, quae modum devotionis non decet, per occasionem in d. ta absentia dissipant: quod illos meditari apud se, & perpendere aequum est. A sentiamur
ab

ab Ecclesia monemus omnino non suscipi Dominici Aduentus tempore, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis, Pentecostes, itemque Corporis CHRISTI, atque ita dimitti, ut dimidia saltem pars Canonorum, si suo illorum iure, qui super his preuilegio fruerentur, viridi et seruantia stabilito, in Ecclesia remaneat.

Si qua extra ordinem causa grauior, & longioris absentie necessitas, ex privato etiam incommodo emerſerit, illam decernimus ab Iſſuo, oſeruatis ſeruandis coſueſci; interim ad perceptionem diſſiſſionum quotidianarum aſſentem nō admitti.

Ac ut diſiuncte, quid hoc in genere tutandum, quid ſi quendum coſueſci, ac decerni poſſit, ſtatumus, Canonici, ſeu beneficia ſine cura obtinentibus, quæ reſidentiam perſonalem requirunt, ſi aſſate maiores triſſenta annis fuerint, licentiam, ut proſeſſantur ad iudicia in Gymnaſijs publicis obunda denegandam, niſi iudiciam coſta poſſit ere continuato curſu perſeuerarent. huiſmodi autem licentia non ultra quinquennium concedatur. iudicia vero decet eſſe ſacra Theologia, aut ſacrum Canonem. In quo monemus animaduertendum eſſe, ut bene et communera inter ſe perſuſa, ita idem inſeruantur, & ſuſtineantur. Obſtinentes Eccleſias Parociales decernimus omnino a licentia huiſmodi proſeſſendi ad publica Gymnaſia eſſe reſeruandos; qui cum collationis tempore per conſueſſum examinatus, & Canon eſſiſſimatus ſuit, & publico examinatorum Synodaliſſimo teſtimonio ad animarum curam exercendam idoneus habitus, amittendus non eſt, ut diſſat, cum ad docendos alios promotus fuerit.

Quia

Quia solent Capitula interdum Canonicis in longum absentia tempus, annos etiam commentitijs causis, aut veris, sed non legitimis concedere, eisdem inhibemus, ne quid in posterum tale conari, aut tentare audeant. aliàs decernimus irritum, & inane, quidquid super praemissis actum, gestum, decretumve fuerit.

Quia verò interesse diuinis corporalem tantum praesentiam non requirit, ut quis actum praesentia exhibeat, nihil praeterea agat, aut curet; praesenti constitutione edicimus; illos dici verè, & proprie residentes, qui ad Diuina in Ecclesiam conuementes laudes persoluant ex instituto Ecclesiae D. I. O.; munera obeunt vel communia, vel propria; diuinis animo, ore, toto corpore intendunt. De quo superius capite de Diuinis officijs sitis actum est.

DE EPISCOPIS.

IN DOMINI domo nihil praeposterum, aut inordinatum esse debet: ordo autem, & ratio dicat, ut quae in membris proportio, & symmetria desideratur, ea in capite praecipue eluceat, (& emineat, ne monstrum simile sit, turpe imponi caput bene composito corpori, quo membra, licet per se satis apta, dignitatem, & pulchritudinem amittant. Idcirco si res postulet, ut in Ecclesia electua (ut vocant) agatur de electione Episcopi, quod in conuocanda duximus, ut tantae rei agendae, quantum licet, consulatur.

Sit igitur eligentium scopus, ut ad Cathedralis Ecclesiae regimen

[illegible][illegible]

Pro, offam, & inque rationem fieri de pre dictis qualitatibus
et conditionibus supra dictis. Et cum sit preceptum, ad
Sanctissimum D. N. cum patet pro, & contra, & in omnibus,
et in aliis, apparet. Et cum sit preceptum, ad
bene

bone fiat in primis curandum. Tota autem instructio à probatis viris, testibus omni exceptione maioribus sumenda, qui recte, morum, integritatis, pietatis, ac fidelitatis et bri-
 fima certum et verum reddant. Sit attestatio iurcuran-
 di religione munita, sit ex officio recepta, et a personis
 ab officio assumendis, non à parte nominandis, et in pu-
 blicum in rumentum redacta. Qui vero ex Capitulo
 examini, et inquisitioni praesententur, ab ijsmet Capitu-
 lo eliguntur, delato eis iuramento fideles in examine
 obediendo, qui iuxta veritatem, et in alium sunt, post
 habito odio, amoris, affinitatis, et aliorum omnium respec-
 tu, ac nihil se ex his, quae inquisitione percontant, cui-
 quam praeter ipsam Capitulum iurassent facere. et id
 postulaciones confiteri, et inlicitum percurrere, et
 sanguinem exponere, et iuris ordinem perturbare non
 expedit. Statuimus, in talibus selectis ordinem iuris
 sequendum esse, ac tum datum ad praesentia et am-
 cas declinandum, cum electiones rationum praesentando-
 rum defecerint.

In primis autem cum talia vacaverint, supplicationes et
 preces publicae, privatae, habendas precipimus a Capitulo per
 Civitatem, et Diocesis indicendas, et abus Clavis, et popu-
 lus bonum valeat a Deo patrem impetrare, quod et gu-
 bernij ecclesiae sit, et divina disciplina, et pietatis cer-
 tissimum cum Deo gratias implorantem.

Ac ut ea, quae in memoris et naturalis quadam consuetudine,
 ut invicem serviant, primum obsequantur, in corpore et iun-

G uae

cia nostre claritas inter Episcopos viueat, quæ DI O placeat, et populorum adificationi consulat, decernimus, si quando diuina dissonenti prouidentia Metropolitans, aut aliquis ex Episcopis Suffraganeis decubuerit, et in terram terrarum se carnis declinare ceperit, et ex istis Suffraganeis, qui proximior et iotanti est, seu impedito, aut absente alius, qui minori spatio abest, Capitulo aggregati Episcopi significante, sollicite accedat, et Sacramenta, et spiritualia obsequia prouidenter exhibeat, et presens presentem charitate consilietur Episcopali. Si eger Episcopus obierit, curabit idem, et per aconomos, aut alios ex Capitulo tota sacra suppellex, ornamenta Ecclesiastica, paramenta, vasa, missalia, atque huiusmodi alia, licet ex auro, seu argento confecta ad diuinum cultum etiam in priuatis adibus Castellis, Oratoris destinata, qua tempore obitus eius exstant, Ecclesie, de quorum fructibus facta fuerint, confosque possint, et incorporantur, sublata de eiusdem testandi, seu dissonendi facultate. Id quod P. P. constitutione decretum est, et grauius omnibus, ad quos pertinet, pro executione iniunctum.

De censibus, et redditibus dictarum Ecclesiarum non exactis, siue dies soluendi cessent, siue non cessent, modo exacti non fuerint, etiam illorum, siue exacti ad iudicium proposita, quod L. c. III. constitutione iam decretum est, hoc idem seruandum statuimus, ut si in dictis cessent Episcopi pertineant. Id fructibus et non exactis laicis, annuatim titulo reuētis decernimus, quod in declarationibus eiusdem Bullæ adiectis decisum, ac definitum est.

Desincto

Defuncto Metropolitano, ab Episcopo, qui prout iam illi obsequia praestitit, dies obitus totius Provinciae Episcopis significetur, & in tota Provincia dies illius depositionis magna celebritate sacrorum, & Clericatur. Si ex Episcopis aliquis accesserit, qui charitatem exhibuerit defuncto, illi idem Episcopus rem Metropolitano significet, qui toti Provinciae idem officium indicat. Ac ut Metropolitani postremo tempore defuncti anniversarium in tota Provincia quotannis fieri precipimus, & mandamus; ita in singulis Cathedralibus Ecclesiis de proprii Episcopi proxime defuncti anniversario repetitum, ac dispositum intelligi debere dicimus, declaramus, & statuimus. Equum enim est, ut eos, qui nos dilectione paterna, & pastoralis affectione fouerunt, & ad omne bonum adducere perpetuis laboribus, & exortationibus sunt, gratiam memoria, & prius obsequio prosequamur.

Quod de anniversario Metropolitani, & Episcoporum singulis annis celebrando decreuimus, hoc item in Metropolitani, & Episcoporum diebus, quibus in eorum consecrationis die quotannis celebrantur, & celebrandum de consecrationis die quotannis celebrantur, & Episcoporum ipsorum consecrationis die quotannis celebrantur, & Episcoporum ipsorum consecrationis die quotannis celebrantur; ac diuina clementia uoluntas exortetur, ut gratiae suae munere guberni Ecclesiastici ordo, in institutione, & progressu procedat.

Dies vero tam anniversarii Metropolitani, quam Episcoporum, item ipsorum consecrationis eorum in Calendarijs particularibus Episcoporum indicantur.

natoribus induabit, Episcopi quoque presentetur, ut ab eodem instituatur: cum vero instituitur ab alio, quam ab Episcopo erit facienda, tunc Episcopi presbiter ex de iure eligat digniorem, quem patronus ei presentet, ad quem et iterum mittitur. In Ecclesiis autem, quae sunt iuris patronatus non Ecclesiastici, servetur, quod iure statutum est, ut tamen presentati ab examinatorebus Synodaliibus praeiudicio examine probentur, & non, si idonei, operi fuerint, admittantur.

Deputati omnes Vicariorum tam perpetuorum, quam temporalium, in Ecclesiis Curatis ad mensam Capitulari, in Cathedralibus, & ab ea dependentibus, seu diocesis Vicariatum collationes omnes, & quaecumque promissiones in futurum ab executione suspendimus, & suspensiones per duos menses declaramus, quamdiu deputati personae professionem iuramentum in manibus nostris, aut Vicarii quorundam, quorum Duacensis Aquilaniensem, vel in manibus Episcopi, vel in manibus Vicarii generalis quo ad Provinciam, commiserint: ut sit tantum executionis minister professio, & fundamentum, à quo recta ministerio ratio pendere debeat: in contrariis autem quae semper in medijs animaduertendum pro criminibus quae de iure declarantur.

Locationes, & conductiones ultra triennium Ecclesiarum Parochialium cum redditibus earum sub quibuscunque conditionibus, tenoribus, ac formis initas, ut alicui fieri conperitum est, nullas, & irritas declaramus, & quatenus opus sit, etiam irritamus, & abolemus: eas tamen Ecclesias, quae mensis vel Episcopalibus, vel Capitularibus unitae sint, in Vicariatus perpetuos erigimus, & in posterum per Vicarios perpetuos

perpetuos in eisdem Ecclesiis in utrumque, animarum cura in-
serviendum decernimus.

Quoad Parochiales Ecclesias, vel Curatas, quibus aptur,
præter ea, quæ sunt mendi muneribus, et requiruntur, et in
quinque annos saltem alternare debeant, prout, nem, seu col-
lationem, aut etiam deputationem de minore factam tribus
carere decernimus.

Illiteratos Curatarum Ecclesiarum Rectores; qui superio-
ribus fortasse temporibus in Ecclesiis, quibus sunt, quæ ex pro-
pter imperitiam in rebus certis, et in aliis, quibus sunt, præterea, non
ferre possumus cum tam, et in Ecclesiis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
iacturam officii, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
non patitur; cum, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
Tridentinum, ad locum, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
ta honesta sint; et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
re parte fructuum competentem, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
tandis à locum, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
tis, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
egregie perficiatur.

Quod, quod Ecclesiis Parochiales, sine baptismo, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
lis ita numerus sit, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
nistrandis, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
scopum tantum Sedis Apostolicæ, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
Rectores, seu alios, ad eos, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
in tanto Sacramentis adinveniant, quæ, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
chialis sumendum putarint.

In locis, in locis, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis, et in aliis,
bus

bus populis numero, & qualitate, necesse est, ut le-
netur ad Ecclesiasticam, quae eorum animarum ex primaria eorum
instituzione habuerunt, in finem salutis, et salutis assignata. Tamen
cuiusque portiones conuectas fuerunt, in laudatam de salute
Sedis gratia conversionis, aut conuersionis, sed in periculi
tuum assertionem, & abusa, quae in superiorum temporum Recto-
res, qui reuera apud Ecclesiam curatas debuerunt, cum non
residerunt, & per inuicem in antea Ecclesiis ministrarunt, na-
turam Ecclesiasticam Patrocinium, cuiusque sua, quae in laudatam affe-
ctant commodum, & correctionem effugit, immutarunt. Cum
malo occurrentes ea, quae nos debet, & in laudatam, & in laudatam
statuimus de praetatis, & in laudatam, quae tamen & in laudatam
à primaria crederetur, & in laudatam, & in laudatam
tunc, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
Prouinciam prouinciam, & in laudatam, & in laudatam
de laudatam, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
crederetur, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
seantur, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
Ecclesiam, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
contradictum, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
aliquando mutatur, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
et, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
ca autritate consummare, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
sua solitudine paratum, & in laudatam, & in laudatam, & in laudatam
pereat.

Debent esse, qui à Parochia ipsa Ecclesie non, et alii sunt, vel
extra Curiam sunt, et non tamen à Parochia Curatis sen-
diant.

deant, et ab eadem gubernentur; I piscopi opportune prossi-
cere, ut ministeria spiritualia in promptu necessitate exigente
habere possint, praesertim si aquarum diuortis, et montium
difficultatibus, et pontium nocturno transitu, ac pluviarum,
seu nivium tempore, vel interclusi portarum Civitatis exitu,
difficilis Rectori sit, ac periculosus, interdum etiam impossibilis
in eam partem accessus. quo casu iuxta felicitis recordationis
in eam partem accessus. quo casu iuxta felicitis recordationis
Alexandri III. Constitutionem, et Tridentini Concilii de-
cretum, novas Episcopi Parochias constitutere poterunt, ut an-
tecuratorem curae consilium sit. his vero, qui novis Parochijs pra-
ficiendi erunt ex fructibus ad matricem Ecclesiam quomodo-
cunque pertinentibus assignandam portionem ex decreto Con-
cilio declaramus, quae si minus competens, ac minus congrua fue-
rit, erunt partes I piscopi, etiam populum ad ea, quae non Re-
ctori necessarij fuerint, praerogativa compellere, ut inde hau-
erant victus necessarij, commoda, ubi ministeria, et laboris
assiduam diligentiam impendant.

Decedente Paroco, ea, quae ad servitium cultum, et sacri-
lios, paramenta, et alia, etiam in alia sacralia, et ex
argento, siue auro consecrata, et in consecratione venerunt, et in
in Capella, seu privato Oratorio adhibenda consecit, nomin-
Ecclesiae, apud quam residet, seu quam obtinuit, et endican-
da, et in illius usum adijicienda decernimus, et mandamus
iuxta Constitutionem Praedictam. quod I piscorum Ioran-
rum diligentia expeditum erit, ut proprio ulorum capite
declarabimus.

H DE

DE DIGNITATIBVS, Canonicatibus, & beneficijs simplicibus.

DIGNITATVM, & Canonicatum, qui no-
men à Regula, & ordine duxerunt, electione, &
& probationem à pifcopis indicimus faciendam co-
gnitione, & iudicio, ut idoneos; quos caro, & fanguis non
reuelant; elegantiffectata probitatis, morum, etiam probatae
doctrinae, ut merito Senatus Ecclefia dici poffit: in quo fibi
perfuafeant fore ad Ecclefiafticum gubernium dirigendum be-
ne incitata voluntati maximum, & perpetuum adiuumentum.
pertinent enim, qui dignitates obtinent Ecclefiafticas, & Ca-
nonici ad caput, qui est Epifcopus, tanquam nobiliora mem-
bra: pertinent & oratione miniſteri, & dignitatis, itenq;
loei propinquitate, & ordine Ecclefia, ut nihil in hoc in alie-
ro fit, quod ad alterum non pertineat. Hanc ob caufam de
Dignitatibus, & Canonicatibus à Tridentina Synodo statu-
tum eſt, ut in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis m. ni-
bus dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars Canonicatum,
vbi commodè fieri poteſt, tantum Magiſtris, & Docto-
ribus, aut etiam licentiatis in Theologia, & iure Canonico con-
ferantur. Quod ſi Dignitates curam animarum annexam
habeant, ex decreto Concilij declaramus nulli eſſe conferen-
das, qui ſaltem vix annorum quintum aetatis ſuae annum non
attigerit, & in clericali ordine conſtitus, doctrina ad mi-
nus ſuam exequendum neceſſaria, & morum integritate non
commendetur.

Alie

Alie dignitates, & personatus, quibus nulla subest animarum cura, Clericis idoneis non minoribus annis viginti duobus iuxta idem Concilij decretum confirantur.

In Archidiaonos, qui oculi sunt Episcoporum in omnibus Ecclesiis prouehantur, ubi fieri potest, qui magistri sunt in Theologia, seu Doctores, aut licentiatum iure Canonico: neque enim munus, sicuti iurisdictionem habent; aut dignitas, quæ principalis est post Episcopalem, aut temporum ratio, qua vigilantiam, integritatem, & doctrinam donum requirit, omnino patitur, ut se ignes, & illiterati adsciscantur, qui imperitia, & sordibus euertere perseverent, qua stare videntur.

Aetas promouendorum ad Canonicatus ea saltem debet esse, quæ sacro ordini Præbendæ conueniat, ut infra tempus à iure, & sancta Tridentina Synodo constitutum, promoueri possint: ea sit præterea in literis scientia, & in Ecclesiasticis doctrina, ut ordinem assequi Præbendæ valeant: in enim idonei in examine ad ordinem Præbendæ, quæ conferitur, extiterint, inhabiles ad Canonicatum promouimus, collationem vero, aut quamcunque promotionem de illis ad Canonicatum irritam, & cassam declaramus.

In Ecclesiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus ex earum constitutionibus, aut ex præua consuetudine obseruatur, ut in electione presentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia promotione, siue admissione ad possessionem alumnus Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii, Canonicatum, aut præbendam, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certa conditiones,

H 2 seu

suu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compen-
sationes &c illicitæ, aut etiã qua in aliquibus Ecclesijs dicuntur
Turnorum lucra interponantur: hic examinent, & diligenter
Episcopi perpendant, ut, qua in usus pios conuertuntur, per-
mittant, alia, qua sordida & inauaritia laici, & in inuacationis
ssion molent, evertant, & commutent. Quod vero spe-
ctat ad primopost ad piam possessionem anni fructus, decerni-
mus exequen tam omnino constitutionem Pp V. ut si bi fru-
ctus, & distributiones in pœ opera iutato, aut ceteri consue-
tudinē infamantur, dimidium ad Canonicum, dimidium alte-
rum ad ipsarum operum executionem pertineat, si vero inter
Canonicos distribuatur, aut alter infamantur, quam in pios
usus, tum decernimus duos fructus, & distributiones primo
etiam anno post ad piam possessionem inter eos ad Canonicum
pertinere, & ceterum ad dimidium alteri assignari.

Item, in quodam tempore cum pœ in toto Turno-
rum pœ: ita memore communis latam omnia us Episcopi ser-
uandum, & ex quodam omnino propinamus, & inuacant.

Perendum nãd pacto ducimus, & declaramus, ut ad be-
nefacti pœpœia & labora cœlati nris & clunis pœonates Sa-
cerdotes ordinis, & ministri annexum laici pœpœia an-
tur pœri etiam impuberes, qui litteras, & pœnse pœpœia no-
rant, nãdum manus exequuntur beneficiis annexum, aut ex-
equi possunt: quem ab eis in corrigere & ceteros, declaramus il-
los & a latam non iacuit, ut si am pœpœia annexum pœonates
ad ordinem tute beneficiis possint, in aliis ad cuiusmodi
beneficiis, qua Sacerdotes ordinis, & ministri non annexum
habent;

habent. electionem vero, presentationem, & institutionem
de huiusmodi persona nullam, irritamque, aut etiam irri-
tandam, annuimus & declaramus.

Ad collationem beneficiorum ecclesiasticorum qua mi-
nistria habent, & aliquam muneris executionem, in primis
attentetur, & curatur, ut qui prouidetur, idoneus sit, ita in
beneficio quoque simplicius conferendis quamvis de uo-
re patris natus ac in ate seruandam precipimus, & mandamus,
ut prius examinetur promouendus in his qua ad beneficii onus
pertinent, quam promouatur: si fuerit idoneus, ut fiat, quod
iure fieri potest, ac debet, aliter factam collationem ex decreto
Concilio declaramus irritandam: ipsi vero collatores penam
sibi, in casu alias iudicandam, & in Concilio Tridentino rece-
ptam, & in nouatione declinare taceant.

DE VITA, ET HONESTATE Clericorum.

CLERICORUM vitam habitum, studiis, con-
iunctione uicis, integritate, & qui alio ordine
praesent, etiam exemplo, & laudabili morum, &
pudicitiam institutione praeuocant. Quia vero hoc ipsum a. b. s.
conspicit, & habitum, singulis de uita, & uicis aliquid de-
creuimus, & etiam f. & t. imperium, quid institutum,
c. p. tum & p. uicis, expositio aliena p. p. c. uicis.

Quia in clericali uita, & uicis, & uicis: Quia in
clericali militiam a. p. uicis, & uicis a. p. uicis primum requiri,

ut

ut habitum, & tonsuram deferat. qui non detulerit, sciat se
penis iuris subiacere.

Cum autem complures sint, qui tonsuram habent, atque
etiam ordines minores, quorum aliqui in Ecclesiasticis ministe-
rijs in habitu, & tonsura aliquando seruiuerunt; postea ressi-
cientes retro, tanquam regno DEI minus apti, clericalem
militiam deseruerunt, & ad vitam laicalem, & communem
reuerfi sunt: alij nec habitum, nec tonsuram unquam gesta-
runt, nec in Ecclesia Clericorum instituto, & more versati
sunt; sed laicorum habitu, delatione armorum, toto corporis
cultu omnia alia potius, quam Clericos se ostenderunt, neque
Clerici unquam cōmuni hominum opinione habiti sunt: Viri
que vero vitam secularem degentes si quando aliquo impin-
gunt, & iustitia temporalis precepto propter crimen obicatum
in aliquam difficultatem trahuntur, tum ordinationis litteras
ostendunt, & fori Ecclesiastici se adiuu implorant: abusiones
occurentes Viris, & Grauius sã rit Conclit Tridentini de-
cretis inharcentes intumimus, & declinamus indi nos illos esse,
quos fori Ecclesiastici fauor comp'etitur, qui eiusdem fori di-
gnitatem, & obedientiam contem. s'iant. Nudus igitur si ri-
priuilegio ex decreto Conclit gaudet, nisi consecratum Ecclesi-
asticum habeat, aut clericalem habitum, & tonsuram deferens
alium Ecclesia ex mandato Episcopi (qui) conseruat; vel in Semina-
rio Clericorum, aut in aliqua schola, vel vniuersitate de li-
centia Episcopi, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos
versetur.

Ius autem, qui beneficium Ecclesiasticum quodcumq; etiam
quomo-

quomodocunque simplex possident, vel Canonatum, aut Capellaniam, siue etiam pensionem ultra ducatos sexaginta, tonsuram verò, & habitum clericalem deferre contemnunt, amantes lucrum, in sine verò sue professionis abhorrentes, Constitutiones Sixti Quinti datas, alteram quinto Idus Ianuarij. M. D. LXXV. III. alteram pridie Calendas Februarij eodem anno intimandas intra mensem decernimus, & mandamus: futuris autem temporibus in Diœcesanis Synodis easdem promulgari precipimus.

Lateranensis Concilij sanctione grauissima decretum est, ut qui beneficia Ecclesiastica tam curata, quàm non curata obtinent, nisi post certum tempus horas Canonicas recitarint, fructus beneficiorum amittant, qui ex tunc fabricis locorum prout chemosynis applicati fuerint. Quod ut Clericis apertius innotescat, sapientis eisdem inculcandum decernimus, ac statuimus Per Quinti Constitutionem de hac re ipsa latam xij. Cal. Octobris. M. D. LXXI. in Diœcesanis Synodis quotannis publicandam: qua amissiones fructuum beneficiorum pro hoc arum omissione quantæ sint, declarantur; in dem omnes colligent, quod male perceptum est, quæ fuerit ratione, & cui restituendum.

Nam tamen etiam, qui ad Subdiaconatus ordinem, & superiores prouecti sunt, si bene in Ecclesia non eant, horis Canonicis Breuario de more recitandi vacillos non esse omnino verò intelligunt, quæmadmodum qui beneficium habent Ecclesiasticum, horas Canonicas non recitantes, ultra peccati mortalis reatum, amissionem fructuum pl. Etuntur: ita illos

illos omittendo horas Canonicas mortaliter peccare, nec si in re-
textu beneficii non ad ipsi excusare posse. Aduert tunc sacri
ordinis susceptione, se in sortem Domini, cum in humilitate fir-
mari debent, adscriptos esse, ut a sua ipsius religiosa dedicatione,
& sacris munusculis discedere non valiant, sed obligatos
ita esse, ut ascendere possint, ad seculum descendere non pos-
sint. Qui muneris sui partes nelexerit, & conueni aliquo
modo poterit, vel non recitare, vel ordinem recitandi non in-
telligere, pariter debitis etiam in foro exteriori, ultra peccati
reatum, plebendum, & sua correctionis beneficio, & aliorum
exemplo decernimus.

De Clericali habitu ¶ transgredi ne dubitari contingat, qua-
lis esse debeat, transgredi, seu clericum edimus eam esse, quam
pro maiorem, & minorem ordinumque acui maiorem, & ma-
iorem praesentia praesentibus, & transgressionem cle-
rici inscriptum sit cuique sua maiorem, nam. Parla in
comptioris formam, & leniorem, & paratorem edimus,
qui oris operumque, & leniorem, & paratorem edimus, & a cle-
ricatu molliari mandamus. Habitu tunc clericum
in Civitate, & Terris, & Oppidis de his, & de civitate
collo contraham cum pallo superari longo: & hanc causam
rum quocunque modo crispata, seu lacerata damnamus, & in-
cimus, & personis clericis minime conuenire pronuncia-
mus. Colorem nigrum modeste clericali aptum, conueni-
temque dicimus: colores alios quosvisque, etiam in manibus, &
fibus caligant damnamus, & prohibemus. pillos lances,
siue sericos opere crispato, vel puerorum frequentiori lin-
quasi

quasi pictos, seu emuli tamen, atque corona exornatos, ad lat-
cos, & non ad clericos pertinere declaramus: volumus ve-
lorum, ut a se, in ex arte comp. tum tot personas & celebra-
tiones non daret, nam non quidem daret illas, quae inter ceteros
loco, & dignitate eminent.

Omnibus, qui in his qua in ore in dignitate, op. no, au-
ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
et auctoritate in persona, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
inhibemus, ut in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
dunt: in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
tum in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
coloris non in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
fuerit in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
aut formae in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
choro, & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
situatione in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
dum, & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
vel in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
bit: atque in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
quod autem in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
qui cultus, atque in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
aliquid in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
re prouinciae in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
Ne autem in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,
ut quae in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri, qui in ore in ben. & praeferri,

gne differant; ex ipso vero clericali habitu obstrictos se obligatione modestie, & temperantie cognoscant: statuimus vestem clericalem itinerantium eam esse, quæ saltem usque ad genu longitudine producta, genu Clerici sit intus operiat; hac autem coloris nigri esse debet, & clericali iter ad collum formata: habitum vero clericalem declaramus esse, qui veste vel talarum, vel breuiore itinere, ut paulo ante dispositum est, ac tonsura constat. Si ex duobus alterum deijt, habitum clericalem dimittimus declaramus, ac dicimus, ut Constitutionibus de habitu clericali discernendo disponentibus satisfactum non sit: quod Episcopi animaduertere diligentissime, & curare debent, ut si minus edicta, & inuita, ac præcepta profuerint, puniant, & puniant. D L O. p. v. i. n. t.

Arma Clericorum sunt lachrymæ, & orationes, non essent aut altera forma, & armatura. Per licentias, & licentia, in quibus alitant si quis Clericorum exactionis facit, diuinitatem in posterum armaturamque meritis debeat, eum damnamus statim quia in parte faciem suorum beneficiorum, quam ex nunc, prout ex tunc, & contra, Sacristie Ecclesie, cui fuerit titulo beneficii adscriptus, apponamus Episcopi proprii mandato ex: c. d. a. m., & in predictam summam inuendit: c. s. e. n. t. e. c. o. n. t. u. m. a. c. i. a. g. r. a. u. i. a. e. t. i. m. e. media discernimus adhibenda. Contra Clericos non lenissimos carcere, banno, suspensione, vel aliter procedendum erit, ut aliquando relapsant, qui vel errore, vel improbitate animi a disciplina, & obedientia desierunt, ac D L O. gratias agant, qui peruenies vitare, utunt.

Pen. Ionarios

Pensionarios seriò monitos esse volumus, eos ad officium Beate *MARIAE* Virginis quotidie recitandum teneri, præter peccatum mortale, quod committunt, si omiserint, restitutionis onere obstructos declaramus. at vero ne putent Ecclesiasticum panem, qui temporaliter inter ministros distribuitur, ad luxum, ad inania studia, ad venationes esse convertendum; cum sit patrimonium *CHRISTI*, alimenta Sacerdotum, qui vere Sacerdotes, & vere Ecclesiastici sunt, ministrorum stipendium, ut in Ecclesia, & extra *DEO* laudes persoluant, & ipsi *DEO* obediant.

Dicit Canon: Isque Venator erat, quoniam peccator erat: quàm vero sit modèstia clericali indignum, qui paulo ante Breviarium manibus tractabat, & sacra lectionis studio intentabat, cum publice Accipitrem trahere, & facinorosa sua profiteri: quique cum Angelis in Ecclesia rationum actiones, & laudes *DEO* persolvebat, cum exterius canum laceratus, & multitudinem vexaret, & omnis ordine rebus, sacri Canones declarant, omnes & singula deintulunt. Corripitur autem, ut panis, qui in cibum pauperum transmissus esset, panis, inquam, de reatutibus Ecclesiasticis collectis, quod est patrimonium *CHRISTI*, ad bellicarum cibum indigne transferatur: cuius criminis ratio de tractu die Domini reddetur. Quod ut longe à Clericorum vita, & honestate removeamus, omnibus Clericis cuiuscunque conditionis, & gradus sint, Venatorium studium interdiciamus, & diutius prohibemus, ac in eos gravius per illorum Ordinarios procedendum statuimus; ac si contumacia fuerit obstinator, & inhibitionis

Episcopi, et Clerum Ecclesiasticis exercitationibus, sacrarum
litterarum studio, & charitatis operibus inuicuant, & ad per-
fecta vita bonum per Christianas virtutes adducant.

Id spectacula Comediarum, siue ad barcos Circulatorum,
& bethnum in plateis, qui alibi exemplum esse debent matu-
ritatis, & prudentiae, accedere, & assistere clericos non de-
cet: à chorearum spectationem clericis adineant; saltatio-
nem vero priuatam, & publicam; quae est intemperatissima
temeritatis genus, nulla ratione committant, nisi grauioris cor-
rectionis virgam experiri assueverint. Personatum in eadem
Clericum turpe, vanum, periculosum, non ferendum: non
enim ad bonum habitus civilis depositio, sepius ad ma-
lum vel inchoandum, vel consummandum. Nec si clericus
domi contineat, nisi ad charitatis Christianae officia sit exor-
dium: militum, aliorum, infamum personatum, nuda si-
tationem docuerunt: computat nes sciunt, & omnia, quae Ec-
clesiasticam personam minus decet, & sacerdotum Canonum
statutus interdicta sunt clericis, a se putent aliena: quae vero
ad omnem charitatis, & pietatis exercitationem pertinent, et
amplectantur, & nunquam dimittant.

Clericalis inertia propius aptari, & in futurum quasi so-
bolis semine ali suadet pietas, & Christiana prudentia ratio. ac,
ut rite fiat, & us observatis, quae observatione distinet
sunt, de ordinationibus clericorum summam quadam statui-
mus; alia etiam D. I. O. saeculo addimus, et ex his quatuor fun-
damentis maiora aliquid exordiamur.

Qui ad ordines sacrum minores, & maiores promouendi
sunt,

sunt, quædam habere, quibusdam carere debent: ac ut diligenter prospiciendum, ut quæ ad ordines suscipiendos & exercendos atinent, ne desiderantur; ita anima laici, & in diligentissime, & quæ ascensum, & promotionem impetunt, dissoluantur, & ab Ecclesia excludantur, atque ita Decretis Concilij Tridentini inhaerentes statuimus ut prima tonsura inintuentur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta doctrinæ non fuerint, qui legere, & scribere nesciant; & de quibus probabilis conjectura non sit, eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed ut D I O p i l e n a cultum præstent, hoc vitæ genus elegerint.

Ad minores ordines promouendi eorum à Parochis, & Magistro scholæ, in qua ediscantur, testimonium habeant, & saltem latinam linguam intendant, in quibus servanda taceret huius decernimus; nisi aliud Episcopo expedire videbitur: ac, ut interstitiorum ratio videtur ea esse, ut minorum ordinum functiones Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in usum revocentur, ita Episcoporum solertia curam huius decernimus, ut minorum ordinum officia restituantur: sit autem satis commode, si, quos Episcopus ordinavit, eos ad ministeria Ecclesiarum Cathedralium, & Collegatarum destinavit: ipsi vero contenti ministeriis minoribus, per Locales Parochiales Clericos, & deinde subdiaconos, & monachos ad ea ministeria obsecunda destinavit.

Ad assequendum inter minores non avertantur, qui priorum ministerio, morum, & iudiciorum, immo non committuntur:

nellus admittatur, qui recitare horas Canonicas ex Bremario Romano nescit: qui, si reliqua novit omnia, unum hoc ignoravit, repellendus erit.

Non decet eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis de decore mendicare, aut minus honestam questus rationem exercere, ut dictum decentem habeant. Idcirco sacri Concilii Tridentini Decreto inherentes statuimus, accurate observandum, ut nemo ad ordinem Sacerdotii ornatus admittatur, nisi legitime corret, cum Ecclesiam non bene, si minus, quod sibi ad vitam vivere sufficit, pariter possidere, ad titulum patrimonii, vel pensionis non ordinentur, nisi illi, quos Episcopus indicaverit assumendos pro necessitate, aut commoditate Ecclesiarum. attente vero possident, aut patrimonium, seu pensionem ab eisdem bene possideatur, ac talia sint, et ad vitam sufficientem id ne possint. quae demum, donec Ecclesia non bene possidet, quod sufficit ad vitam sustentandam, vel aliter possident, aut eximunt, vel non sustentantur, si possint.

Episcopi sancti sacrosancti, et licet, propter triennium committamus, ut cum sacris ordinat ex Concilio Tridentino non possint, nisi beneficium quatuor annorum, aut statim ipsa conferat.


(Sed et si alienos cum legitimis dimissis, recipere, si fuerint impeditum, ut si proprii, et examinatos dimittunt, laudabile, et honestum: hoc tamen monemus, ad Episcopos recipiendos ad suam ordinationem sacros alienos non pertinere, vel super interdictis ex causa non servandis conparere, aut decernere, vel titulos, ad quos ordinantur, qui sacris

K a proprio

à proprio Episcopo, seu generali eius Vicario approbati, aut reprobati, indicare. hac enim ad Episcopum dimittentem pertinent.

Qui pie, & fideliter in ministeriis antea à se exercitis, & ad Presbyteratus ordinem assumuntur, locum aliquid testimonium; & si res, qui non modo in Divinis, in ad minus animam integrum, in bono & ecclesia utilitatem, & necessitatem aliud Episcopo videatur, ministraverint, sed etiam ad populum docendum ea, quae sine omnibus at salutem necessaria sunt, ac ad ministranda sacramenta diligenter animi precedente idonei comprobantur: atque ita pietate, & castis moribus conspicui, ut praclarum bonorum operum exemplum, & vitam vitam alii possint expectari.

DE SEMINARIO Clericorum.

 **S**EMINARIOQUE in institutionem, continuationem, & promotionem, et alia Divina summe fructuosam, quo clericali ministerio, & statu ordo, & progressus, tant perenni, quam, & soluti & prosperi, & quae manserint in mundo, & a bimaculo transierint, in Romanam Aquileensem Civitatem, & in omnibus, & in omni civitate etiam vicinis. doctus autem. M. trajo leman. Le. & iam nostram propter maximas difficultates habet. vus Seminario carui, & quae tamen modo latamur nunc et carere, & habere penes dici. ff. ita enim comparata, ac penes instituta

instituta sunt, quæ ad ipsius corpus informandum, & instruendum prima, & necessaria sunt, ut parum desit, quo actu perfici aliquando tandem, & breui quidem temporis spatio valeat.

Qui Episcopi Seminarium nondum habent, & nihil habemus pararunt, ut aliquando haberent, monemus illos, quamprimum cogitent de Seminario in sua Diocesi erigendo, & si in mensium spatio nobis, quid hoc de genere cogitarent, pararent, effecerint, omnino sufficere. Si enim vel propter Diocesis paupertatem, vel angustiam erigere Seminarium proprium non valeant, erit, quod cogitent, quæ pssint rationi, si in longe à Seminario Aquileiensi absint, dimidiam Decimam sue Diocesis in illud conferre, ut in eadem Clerici pro quantitate Decimæ, & sue Diocesis commodo, & necessitate inseruiant, & cum reliquis Clericis, qui fuerint ex Diocesi Aquileiensi, alantur, & doceantur.

Quod si plures sint Episcopi, qui Seminarium erigendi difficultatem patiantur, ac sit in causa paupertas Episcoporum, decernimus ex plurium Episcoporum conuocatione de hoc certum, Seminarium quamprimum erigi, & consili, ut quod parali non possint, & uniuersi faciant, quod valeat ad progrediendam utilitatem aliquando derivari: in quo habendam rationem decernimus fructuum, & Decima attribuenda singulorum Episcoporum Clericis, & numeri Clericorum, in præparatur Seminarium, sed partitione qua iam in præteritis, & honoris sustentetur. Si negligentes, (quod opinari non uelimus) fuerint, & necessario operi erigendo desuerint; erunt partes nostræ erigere, & quæ a sacra Tridentina Synodo sancit,

pietate instituta de hoc genere fuerunt, omnino exequi, & actum perficere.

Locus Seminaris apud Ecclesiam Cathedralem fieri possit, non aliter optandum, ut fiat, quo enim propius abest Clerici, eo facilius, & minor temporis dispendio in Ecclesiam se conferant; nec sunt ita commutari, nec loci iniquitatis spatium, in diocesi, ac diocesis iacturam facere solentur. Quod si locus apud Ecclesiam non pateat, ad Episcopum locum pertinebit, locum idoneum eligere, & in eo Seminarium domum aptare, & erigere.

Duo sunt in Seminario Clericorum perpetua exercitatione retinenda, ut Clerici discant, ut ministrent. Ex his, quae ad discere debent item duo proponuntur, alteri in ad pietatis, religionis, & devotionis documenta, quod est minimum rerum, certissimum fundamentum, pertinet, & est Christiana indumentaria, prout inter se invicem adhibent, & recitant, quae protectiones sunt, doceant, & exerceant, quod a nullis Dominicis, & festis diebus curantur, ut tractandum omnino praecipimus. Curabunt item Episcopi, ut in his diebus idem Clerici Missae sacrificio intersint, & si item in his diebus consueantur peccata, & iuxta Canonis iudicium, amant & eius Domini nostri I. H. S. C. H. K. I. S. I. I. Alterum pertinet ad studia. Grammaticae autem canonicae, computi & elephas, arithmeticae, & aliarum artium scientiam adiungant. Item cum primis capere animo, & inter cetera possint sacramentorum, & alios Ecclesiarum, & omnia sancta, atque sacramentorum tradidit dona, maxime quae ad confessiones audientes videbantur opportuna,

quibus est lectionis, vel doctrina munus annexum, ad docen-
dum in ipsis scholis instituendos per se ites, si idonei fuerint,
alioquin per idoneos substitutos ab eisdem Scholasticis eligen-
dos, & ab Ordinariis approbandos etiam per subtractionem
si etiam conint, & conuolunt: Quod si Episcopi iudicio di-
non fuerint, a iunioribus, qui dignus sit, non inueniuntur omni appellatione
remota: quod si neque uerint, Episcopus ipse deputet. Docebant
autem predicti, quae videbuntur Episcopo expedire. M. mi-
nerint autem Episcopi, Concilium Tridentinum statuisse, ut
officia, vel dignitates illae, quae Scholasticis dicuntur, non nisi
Doctoribus, & Magistris, aut licentiatibus in sacra pagina, aut
iure Canonico, & auius personis idoneis, & qui per se ipsis id
munus explere possint, conferantur, & antea facta promissio
nulla sit, & inualida. Ideo, id decretum diuenter obseruari
Episcopi curent.

Et vero ad Seminarii fabricam instituendam, & merce-
dum praeparatoribus, & munitis seruandam, & ad alendam,
munitatem, & ad alios sumptus cum certi redditus sint neces-
sarii, ultra ea, quae ad munitos, & alendos pueros sunt in
aliquibus locis, & uas de iuncta, quae eo ipsi Seminario
ex Concilio Tridentino applicata & servata sunt: decet ab
Episcopo cum consilio eorum ad ipsius Concilii praefer-
rumcunque beneficiorum, quae sunt ab ipsomet Concilio Tri-
dentino, & illatum expressa, & nominata, portiones, aut par-
tes aliqua detrabi, quibus tota Seminarii impensa subleuatur,
& sumeatur.

Ut autem aliquando tanquam beneficia portionibus predi-
ctis detractis leventur, ac liberentur, sit Episcopalis chari-
tatis, & similitudinis munus, beneficia a quolibet simplicia, cu-
iuscunque qualitatis, ac dignitatis fuerint, & etiam prae-
sentia, & praeterita omnes portiones nuncupatas ante vaca-
tionem sine cultus hominis, & illa oblationum praevidendo de con-
silio duorum de Capitulo, ac item duorum de Clero, Seminario
applicare, & incorporare, etiam si beneficia sint reservata,
vel affecta. Succedente vero casu, quo per uniones, effectum
suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel
in partem totum reperiatur; tunc portionem ex singulis be-
neficiis, & supra, detractam, & incorporatam decernimus
ab Episcopo, prout res exegerit, in totum, vel pro parte remit-
tendam.

De Reuerendissimorum Coepiscoporum pietate, ac diligen-
tia hoc nobis pollicemur, nunquam fore, & portionem de men-
sa Episcopali detrahendam, & Seminario applicandam volu-
ere recusare, si ad ipsos ceteris exemplis praecursum Seminarium gen-
di, & probandi, & ipsum praecipue munus hac ipsa dere-
prompce exequandi, cum, & in continuo & meliori ratione sit,
ut detractas corrigantur, & compellantur.

Totum vero Seminarium opus, ut videtur, & dicitur, & etiam
totum minimum ad hanc pietatem, prudentiam, ac necessitate
ri. Eligantur Episcopi si quidem ex Camera & Mortu-
bus, & viderentur, prout, & iustus factus fuerint, & io-
rum con, & ad Seminarium abinatum & pro utentem,
qua fuerint opportuna, & necessaria conglutata, & exequen-
da

damandabunt: dis. olos, & in ory. phis, ma. orum. mor. &
feminatoris acriter punient, eos etia. rapus suar. expulando.

Idem I. pifcopum cum contho dno, un de capitulo, quorum al-
ter ab I. pifcopo, alter ab ipfo capitulo eitur. Item q. duorum
a. clericali rursus, quorum quidam a' rursus e' rursus p' miter ad
I. pifcopum, alius ad clerum pertinet, p' rones de mense
I. pifcopali, ac ex p' rursus aior un' b. rursus quorum con-
tingit contho I. rursus p' rones ad Seminarium
intitendum, & conferendum ex p' rursus de rursus, &
Seminarium apparabunt, ut p' rursus, un' p' rursus rursus
non m' rursus p' rursus rursus rursus rursus rursus
p' rursus p' rursus, I. pifcopali p' rursus, & rursus p' rursus
rursus ad Seminarium p' rursus p' rursus I. I. gloria m' rursus, &
funeatur.

In primis tria, quibusdam habemus, et quia proxi-
mo, et per se in natura, et per se in natura (concomitantur) per
inductam in quibusdam habemus, et per se in natura, et per se in natura,
invenimus, et per se in natura, et per se in natura, et per se in natura,
et per se in natura, et per se in natura, et per se in natura, et per se in natura.

Quisquis infirmus, & debilis, & miser, &
prolecularis, & viciis iniquitatibus, & peccatis
miserando, & arguendo Ipsi ad salutem Seminarij
pij salutem necessariis, & opportuna docuerit, ac promoveri
poterunt.

Itaque est, quod praenotatum invenimus, et ut vel minime ne
gocio debeat, et ut non gatur, ut non sum, per laudand-
um, et quod praenotatum invenimus, et ut non gatur, ut non sum, per laudand-

14115

41
tatis studio, ac modum legē adstricti sunt, ab ea non discedant, quandiu confirmatiores fuerint. quod animaduertentes Episcopi, quacumque proficiunt, ne pueri, dum in instituta Seminariorum educatione viuunt, permittantur à disceptatione discedere, & libere diuagari sine Magistrorum, uigilantiis, & reliquorum priorum communi uictu, & exercitatione; ut aliquibus sit inest. habeant post studia, & obedientiam recreationes abetiores aetati conuenientes, & professioni: ad laxiora ne dimittantur.

De Seminariis, ubi Dioeceses tenuitate laborant, Tridentino Concilio statutum est, ut ad plurimum Praelatorum comnoditatem, & plurimum contributione communi aliquod Seminarium constitutatur. Cuius Decreti auctoritatem sequentes, statimus in Italia, una pro illius Regionis Episcopis inuicem, & illud quidem commune Seminarium institui pro communi Regionis comodo ad Cleri propagationem, & Ecclesiarum disciplinam reuocandam.

DE VISITATIONE.

MAXIMA guberni Ecclesiastica pars, & ratio uiget, ut Episcopus Ecclesias, loca, & populos uisitando perueniat, & quae accessu, si loca, uel homines stimulo ipsa inspectione cognouerit emendanda, & corrigenda, illa corrigat, & emendet: Idcirco sacra Tridentina Synodus cautum est in omnibus, quae ad uisitationem, ac morum correctionem subditorum spectant; ut Episcopi, qui aptas, quae

L regunt;

reunt; populum in officio, & obedientia continent, ut possint potestatem habere, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati ea ordinandi, moderandi, & exequendi iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua prohibitionum, restrictione, ac Diæcesis sua utilitate necesse erit adducuntur. Nec in his, ubi de heretice, ac morum correctione agitur, exemptio, aut totalis inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, exequutionem eorum, quæ mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediatur, aut suspendatur.

Debent autem Episcopi suam Diæcesim per se ipsos aut filios recte impediti fuerint, per suum Vicarium, Curiam, aut visitatorem, si quotannis totam propter eius levitatem visitare non poterunt, si tamen maiorem eius partem visitare, etiam, ut licenti per se, vel visitatores suos, et tunc cogitur.

Sit autem visitationis scopus, ut, sanctis propius, et iustam, orthodoxamque doctrinam, et quibusque suis induant, bonos mores tueantur, prauos corrigant, propter correctionibus, et admonitionibus ad religionem, pacem, morum puritatem accendant. in quo ad paternam pietatem, pietatem, Christianumque zelum pertinet, omnes a neglectu, et in medio contenti equitate, ac simulatu quam celerrime, devertant, cum diligentia, et visitationem agant, omnia exquirant, scute hauriant, non facile admittant, aut probent: ita tamen quæ afferuntur, recipiant, et nec viam habeant, nec spem denegant: dicit vero Christiana prudentia probent, quæ vera, quæ recta, ac sincera sunt: quæ commentitia, calumnijsq;

luminisq. infecta, aut dolo, dissuuant, ut, qui semel detulit,
non iterum, ut d. f. rat, spe commodi vlla ducatur.

[illegible]

e sequum est, ut visitatio, cuius vis est ad ordinem restituendum inuitata, certam quandam methodum habeat, ac, ut scripsit Psalmographus: sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam Aaron, & in oramamenti eius: a capite inquit, & in membra constituta quadam norma progredietur, ac diffusetur.

Visitationis ordo sit, ut, cum fieri potest, primò Civitas vi-
sitetur, deinde Diæcesis: in Civitate vero Ecclesia Cathedra-
lis, tum Collegiata, deinceps Parochiales omnes: ac, ut à ma-
tre pendent reliquæ Ecclesiæ forma, imitatione, ritu, et aliis
suadet, ut Clerus universus, qui visitationi Civitatis con-
prehenditur, evocetur, & assistat, ac rationem adhibeat refor-
mationis. perfecta Civitatis visitatione in Oppida, castra, pa-
gos, villas & vicum lum. item beneficia Ecclesiastica creata, quæ
Cathedralibus, Collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel Monasterijs,
beneficijs, seu Collegijs, aut p. locis quibuscumq, perpetuo con-
ta, & annexa reperiuntur, singulis annis visitentur, & solida-
te provideatur, ut per vicarios vicarios etiam perpetuos, nisi
pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videretur, cum
congruo fructuum assignatione super certa re assignanda, depu-
tatos, seu deputandos animarum cura laudabiliter exerceantur.

Item ad Episcopos pertinet, Ecclesias quascunq, quomodoli-
bet exceptas auctoritate Apostolica singulis annis visitare, & op-
portunis iuris remedijs providere, ut, quæ reparatione indigeant,
reparentur, & cura animarum, si qua illis imminuat, alijsq, de-
bitis obsequijs minime fraudentur appellationibus, privilegijs,
consuetudinibus etiam ab immemoriali tempore præscriptis,
iudicium depurationibus & illorum inhibitionibus non obstanti-
bus. quæ omnia Concilij Tridentini Decreto expressè faciunt.
Præterea capellas quascunq, & ad divinum cultum dedicati
Oratoria, in quibus Missa sacrum celebratur: item Ecclesias,
& p. loca visitare Episcopi non omittant, & in eis men-
danda, & reſtituenda reſtituant, & emendent.

Quia

Quia in Diocesi quacunq[ue] ad DEI cultum spectant, ab Ordinario curari; atque is, quæ oportet, provideri a quom est: id in consilio Tridentina Synodo statutum est, ut Episcopi commenda Monasteria, etiam Abbatias, Prioratus, & Praeposituras non copatas, in quibus non viget regularis observantia; nec non beneficiâ tam curata, quam non curata secularia, & regularia qualitercunq[ue], commendata, etiâ exempta, etiam tanquâ Sælis Apostolicæ delegati annis singulis visitent, curent, congruentibus remedijs etiâ persequantur, in fractu, ut quæ renovatione indigent, aut reformatione, reuocentur, & curam maribus, si qua illis, vel eorum annexis nomine; alia, debita obsequia recte exerceantur, quod si in eis regularis vigeret observantia provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium superiores iuxta eorum regularia instituta, debitum munus literarum observent, & observari faciant, & si sub litore in officio contineant, ac moderentur, quod si admoniti intra sex menses non visitaverint, vel correxerint, tunc Episcopi etiam de Sælis Apostolicæ delegati eas visitent, & corrigant, prout ipsi superiores facere possint, ac deberent.

Item Ecclesiæ, seu auctoritates, quæ nuncius Diocesis appellantur, licet sit ea, quæ interdum legitur, quæ sit, & subsidium; sacramento Tridentina Synodo statutum sit, id, quo Episcopi solente perficere curabunt, ut ipsi, qui in Cathedralis Ecclesia procurant, et, licet contineant, tanquam Sælis Apostolicæ delegati dictas Ecclesias, quæ in nuncius Diocesis dicuntur, visitare non omittant: aut ut Episcopus, quem semel in Concilio Provinciali Prælati locutus elegerit.

Ac

Ac ne quisquam Clericus cuiusvis alterius prae-
textu censeatur tutus, quo minus iuxta Canonicas sanctiones
visitari, puniri, & corrigi possit eodem sacro Concilio Triden-
tino Episcopis, qui in suis Ecclesiis regerent, tributum est, ut
qualiterunque exemptos, qui a iurisdictione subissent,
de illorum excessibus, criminibus & delictis quoties, & quan-
do opus fuerit, etiam extra territorium tanquam ad locum Se-
dis Apostolicae delegati corrigendi, & castigandi facultatem
habeant.

Quod verò in munere pastoralis exequendo Patres, qui Tri-
dentino Concilio interfuerunt, Episcopis praescripserunt, ut
aliquid propositum haberent, quod intuerentur, & sequi in
reformandis moribus possent, hoc nos in memoriam reuocare
praesenti constitutione decreuimus, ut oculis illorum obuerse-
tur, & omnino narcat. Meminerunt Episcopi, qui sub
illos regere, & inuita, ac morum libertate certamine trahunt,
se pastores, non percutientes, atque ita praesens subditis oport-
et, ut non eis adinueniantur peccatores tanquam alios, & pa-
tres diligant, elaborant, ut certant, & monendo abiac-
tis deterreant, ne, & si delinquent, de illis eosque animis coercere
cogantur: quos tamen si quid, vel ter humanam fragilitatem
peccare contigerit, illa Apostolicae auctoritatis praecipua
ut illos arguant, offerant, incipient in omni caritate, & pa-
tientia: cum saepe plus erga corrigendos a beneuolentia,
quam auctoritas, plus exhortatio, quam comminatio, plus
charitas, quam potestas. sin autem ob acriter ruitatem vir-
ga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia
iudicium,

fiunt per gratiam D. F. I., & melioris vita rationem inquant.
Quia etiam particularia, quae iis, quae conuersè praediximus,
continentur; quo enucleatius intuerentur, eò fortasse fru-
ctuosius **visitatoria actioni** prodissent, statim libeantur tan-
quam memorabilem pro **visitatione singularium Diaconum**
Prouincia Aquilensis edicendum, si, quo particularium omnia,
quae **visitatione** promouenda sunt, tam necessaria, quam oportu-
na continentur: ad quem consueuerunt quia multa sunt,
(et varia,) undiq, ex tota Prouincia colligenda; Reueren-
diss. et op. q. n. nos requirimus, ut si quid aliud loci
genere conueniat, & nobis, cum primum liacrit, mittere ve-
lint, ut inde communem quandam **visitanda Prouincia me-
thodum** habeamus, & in tota sit Prouincia bene colligendum,
quod ad singulas illius partes sit accommodandum.

De **visitationibus** inferioribus, aut Archidiaconis, aut de-
putatis à Capitulis, feruntur, quod in Concilio Tridentino con-
stitutum est, de ijs, q. m. p. probatione, **Notarij assumptione**,
rationis eorum, quae **visitatio** complexa est, reductione, depu-
tatione testium, & omni in actionem exhibitione, & insinua-
tione conueniant, & cum l. p. op. p. **visitationis** praescripto,
& Constitutionibus, quae in Synodo edita sunt, consentiant.

Pro **visitatione** Notarij non permittendum quicquam
vel sponte oblatum accipiant, procuratorem vero modicam
ex more (ubi consuevit) current l. p. p. re grauis onerosa
sit **visitatio**; quae oneribus leuare, sed uentos impetatum sol-
uere, expiare omnia debet. In ijs uero locis, seu Prouincijs,

ubi consuetudo est, et nec vilencia, nec pecunia, nec quidquam aliud à istis uoribus accipiantur, sed omnia gratis fiant; ibidem seruetur. Si quis autem contra sacri Concilii Tridentini præscriptum aliquid accipere præsumpserit, in eum irrita et inuisa Concilii sententia rursus aduertendum.

DE FESTORVM DIERVM sanctificatione.

FESTOS dies in honorem D D I, et) Sanctorum eius institutos ad gratias D D O auidas de beneficiis, quæ à liberalissima eius manu accipimus, etiam peccatorum petendam, et opem diuinam imporandam, sperari debet, ut omnium seculorum memoria, etiam veteris testamenti pagina contestatum habemus: quoniam maius debemus feruere nos, qui in lucis ueritate uersamur, quam illi, qui in umbra futurorum ante solis ortum sedebant. Tempus autem diuinitatem audiendis conuocibus, Alia sacro, et diuinis officiis ponendum est, non in commensationibus; multo minus peractis praelatio ad saltationes, et lusus declinandum; cum sit in Ecclesias ad horas uespertinas audiendas diuertendum, et nomen D D I concorditer, et deuote uel silentij meditatione, uel uocis exultatione laudandum, quod curabunt Episcopi Curatorum diligentia populus inculcari.

Cum uero festi dies, et alia Dominico die in Parochialibus Ecclesijs populo denuncianda sint, Parochis omnibus districte præcipiendum statuimus, ut in Parochialibus Ecclesijs

M omnibus

omnibus Dominicis dictus anni (non obstante quavis consue-
tutine contraria) Missam celebrent, & festos dies, & uigilias,
& tempora ieiuniorum populo promulgent, eundemq; doceant,
quæ seruanda, & quomodo seruanda sint: in eos autem, qui
desecerint tam in Missa, quàm in alijs, pænis sèucrioribus sta-
tuimus animaduertendum; populum uero monendum, &
frequentius incitandum edicimus, ut Dominicis saltem, ac fe-
stis diebus ad Parochialem suam accedat, & ibi Missæ sacrum,
& concionem audiat.

Abusus factum est, ut in pagis; sicubi festus dies uenerit
Dedicationis Ecclesiæ; qui solet idem in Dominicum, aut
alium diem festum incidere; Curati, qui ab omni parte circam-
sunt, ad festum dictæ dedicationis confluant, & populos sua
profectione Missæ sacro diebus etiam sollemnibus si audare non
vereantur, quod aut auaritiæ labem præfert; aut certe uel
ambitionis, uel conuiuij appetendi cupiditatem indigne olet.
hoc corrigentes & pisciopi omnino touch, in eam formam redi-
gentes vniuersam hanc rationem, ut serio præcipiant Curatis
omnibus, ne ab Ecclesiâ sua discedant in casu supradicto, nisi
prius sacrum fecerint, & populi præ expectationi indulserint,
& officium suum executione, & actû impleuerint, alio more,
qui sunt, debitis pænis coercentes.

Inoleuit abusus, ille quidem à memoria, ne dum a consuetu-
dine fidelium tollendus, ut sollemnioribus quibusdam diebus
uel dedicationis Ecclesiæ, uel die Natalis Sancti Titularis,
uel Patroni, cum frequens populus ad Ecclesiâ sollemnitatis,
ac deuotionis causa uenit, ut ueniam à D E O peccatorum
precetur,

precetur, vota q̄ sua humiliter offerat, eiusq̄ misericordiam
in suam tutelam, & subsidium imploret, non sine D E I of-
fensionē, & scandalo bonorum choreas ducat, & gentilitus
quibusdam se ritibus totum dedat: Unde committendorum,
peccatorum occasio non levis, deinde blaspheemie, ebrietates,
& periculosa interdum rixæ, & homicidia subsequuntur: &
festi præsertim dies præpotentis D E I laudibus destinati, ip-
sius summi D E I gravi cum iniuria tradantur, ipsis pene
Ecclesiarum foribus profanatis. Idcirco statumur per Epi-
scopos singulis Ecclesiarum Parochis, Curatis, & Vicariis præ-
cipiendum districte, & sub interminatione diuini iudicii man-
dandum, ut, quantum possunt, tantum nitantur, quo abusus,
& corruptela huiusmodi tollitur: semel autem singulis m. nsi-
bus primo Dominico die mensis Decretum hoc populo promul-
gent, & incitare studeant: ipsi autem pro viribus curent,
ut populum, Parochianos in primis suos ab hac sinistri corru-
ptione auertant, & pro virili abducant, cum dies sanctos ad glo-
riam D E I institutos sine scandalo, & peccato ducere oporteat.
Magistratus autem, & Dominos quosunque iudicantes
temporales per misericordiam D E I obsecramus, ne præ-
textu iurisdictionis tuenda; quæ si timore D E I, & reue-
rentia sacrorum non nitatur, incerto nutare statu, & concede-
re facillime solet, graue hoc piaculum desinere, & auctori-
zare conentur: illis enim omnibus, & in quibus edicimus, &
obtestamur coram D E O, & Angelis, & hominibus, omnia
scelera, & peccata, quæ præmissorum occasione patrari conti-
gerit; illis inquam, qui diem sanctum, & locum sacrum, vel

sacro herentem violant, ac temerarij, seu causam deliberatè
dederint, ut violari, seu temerari possent, tributum iri. Capitulis
vero, & alijs, & Universitatibus Ecclesiasticis tam vi-
rorum, quam mulierum, qui iurisdictionem habent tunc in loco,
in loco, subponant interdictionem, & si de hoc, off. in a. s. a-
tem daturum, & statum, & hoc totum, aut Capitulo-
rum, & Ecclesiasticarum sint, juxta excommunicationis pena
prohibendum decernimus, ne talia permittant, cum impediendi
pote, lateral accant; n. zelotum in D. E. I., & salutis ani-
marum iudicio ad inuicem ut remedia consurgendum.

In iudiciis, quæ scilicet quædam diuina, aut etiam non
se his proponuntur, & unum, vel plura habent sigilla, si clau-
sula sit interiecta. Porro, cum manus adiutrices: ut erat su-
periorum temporum frequens consuetudo, sublatas per con-
tentionem P. & unum, si declaramus, & per consensum ab
Ecclesiis, & lo is sacris totum inuicem.

Ex patet, ubi natus iudicialis, & forum prouisum non
fuit, ut festi dies in synodo Diaconia promulgentur, & li-
ratis gram præcepto mandetur, ut ad illius promulgationis præ-
scriptum populo indicant festos dies per annum currentes, qui-
bus à secularibus operis cessari debet, ita tamen, ut; quod que-
tis corporalis rationem habet, ut vacari D. E. O. animis atten-
tioribus possit, ne diuersi pro arbitrio in reliquos traducatur, im-
mo toti in dies pietate, & diuinorum interuentia, & sacris
precibus, & officiis auctur. Inueniatur autem populus cari-
torum diuinita, quid. dis duabus, ari, quia non fieri oportet,
& culpam reatus, & reuerentiā dierum Sanctorum, & man-
datorum

venale cuiusque, conditionis, aut naturæ, constitui, aut vendi; sed indulgentiæ, aut stationis, aut alterius solemnitatis Ecclesiastica tempore, vel alio quo vis populorum concursu ab Ecclesia vestibulo, ac toto ambitu venalia cuiuscunque generis omnia, & singula, licet sint minimi pretij, amoveant, & opportunis remediis etiam inuocato brachio seculari deducant, & auertant: multo vero magis in Ecclesiæ vestibulo quocunque pietatis, & religionis colore mercenarios actus exirceri proneant: hac vero a pietate Christiana, & locorum sacrorum reuerentia aliena longe arceri etiam ab Ecclesia mandamus; ne strepitu populi diuina, & sacra perturbentur. Duo vero in primis debent Episcopi apud se perpendere; tempus dies festi, quo ad mercimonia, & humanorum contractuum anfractus diuertere non decet, ac periculo non vacat, locum, in quo DEI bonitas cum placari supplicantium votis deberet, fraudibus tamen, & mendacijs, qua frequenter in mercatura negotio contingunt, offenditur, & irritatur. Agant vero, ut laudetur ID EUS, & ministerio Pastoralis abusus, qui late dimanarunt, ratione aliqua tollantur.

DE RELIQUIIS SANCTORVM.

SANCTORVM Reliquias in cælo regnantium, quæ uiua fuerunt membra CHRISTI Domini, & Spiritus sancti templum, in honore haberi pietas precipit, Christiana ratio suadet. Quia vero deferendi honoris est norma trahenda, ut dissoluta quadam ratione honor,

nor, qui d. fertur, eluceat; præcipimus Episcopis, si qui partem
istam nondum expolitam habent, ut in Ecclesijs, in quibus est
Reliquiarum celebriorum quantitas, illas omnes distincto quo
dam ordine in Reliquiarum arte dispositum, & expolitum in-
ferant, christallo singulis thecis superadieceto, ut videri reue-
renter possint. sit tamen Reliquiario adiectum operimentum,
ex tabula picta, qua imagines illorum Sanctorum exprimun-
tur, vel aliquid aliud, quo gloria, qua illi fruuntur in celis,
aptè significetur. Reliquiarum locus in parte nobiliore Ecclesie
selecto aliquo Sacello, aut intra t hori septa, aut alibi decenter
constitui debet, cui lampas perpetuo incendatur, si per Ecclesie
facultates fieri possit. quod si Reliquiæ ex fragmentis minutio-
ribus consent, obuoluantur Reliquia serico aliquo tenui, in quo
sit color Sancto conveniens, ex ijs, quos illorum Sanctorum die
adhibere Ecclesia solet: obuolutæ in Reliquiario cum scheda
nominis inserto supra christallo conserventur. Quia vero in-
ter Reliquias aliquæ sunt certæ, & separatim habitæ; aliquæ
sunt certæ, sed ex pluribus mistæ: aliquæ vel mistæ, vel
separatim incertæ, ab antiquitate approbatæ, sed schedarum,
& nominum vel abolitione, vel consumptione incertæ: de
singulis aliquid statuerè oportet, ut varietate quadam inscrip-
tionum nec reverentia desit, nec certæ tribuat, cognitio desi-
deretur.

(certis: itur Reliquijs, & separatim conservatis siue extra
sericum, quia insignes, siue intra sericum, quia minores, sta-
tuimus esse per schedulam formatis characteribus inscriben-
dum Sancti proprium nomen: ijs autem, quæ ex pluribus mi-
stæ sunt,

(Corpora Sanctorum transferri quidem non possunt sine Sedis Apostolicae licentia. Reliquiae in i. l. es de o. o ad locum transferri ita demum poterunt, si Episcopus decretum in Archiepiscopali, & libro particulari servandum adicienda perpetuam memoriam fecerit, cur id fieri permiserit. translationem verò solennem institui, cum res ita tulerit, praecipimus. de loco nobiliore ad ignobiliorem, & de civitate in pagum, transferri prohibemus: nec Episcopi facere debent, ne tamen concedere, & fiat. ip. is autem Jo. ann. v. de l. us, quibus Reliquiarum sacrarum vel publica propositio fit, & translatio, vel visitatio, curent Episcopi, & montetur populus, ne commensationibus, & ebrietati se dedat: qui enim Sanctarum festiva gaudia celebrant, Sanctorum debent & se, ut si qui, non suffragis, & patrocinio se illorum indignos praeberet.

Reliquiarum novarum exhibitionem, & publicam propositionem, item, novorum miraculorum receptionem etiam in Ecclesijs regularium sacri Tridentini Concilij decreto interdicta, & prohibitam, si omnes noverint, nisi prius ab Episcopo loci receptae, & approbatae fuerint: qui, simulatq; de his compertum habuerit, a limbitis in compariu l. ologis, & alijs prijs v. ris, ea faciet, quae veritati, ac pietati consentanea iudicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus extirpandus sit, vel omnino aliqua de his rebus gravior quaestio inadat, Episcopus antequam controversiam dirimat, Metropolitanus, & Comprouincialium Episcoporum in Concilio Provinciali sententiam expectet: cu nihil in consilio Sanctiss. Romano Pontifice novum, aut in Ecclesia haecenus inusitatum vel admitti, vel decerni liceat.

N

Reliquiarum

Reliquiarum integrum inuentarium, quæ in Ciuitate, & Diœcesi sunt, in 1 piscopalibus Archivis conseruari cupimus, & mandamus.

DE ECCLISIIS, ET PIO IN EIS
versandi modo, Altaribus, & Sa-
crificijs.

DOMVS DEI; quam decet sanctitudo; domus orationis, & sanctitatis munditie excellere debet; ut fiant in ea rite diuina, & sacra; postulationes etiam, preces, & vot. D. I. O soluantur. hanc tanquam sponsam 1 piscopi sanctam, teclam conseruari, & non solum reus ad sacra peragenda necessarius, & opportunus in, itum mandant, & præcipiant, sed & etiam, quæ locum decet, ornari. solum bene stratum sit; parietes purgati; cultus tenuissimus horripissimus. Altaria non constituantur noua; non fiant Icone picturæ, & sculptura cuius unque 1 ecclisia, nec historia 1 piscopis inconsultis, & dum consuluntur, proponatur integra, plenaque intentio extruere voluntium: à sacris enim imaginibus debet omnis pictura lasciuia abesse, ne prociuitate pinantur, aut curiosius ornamentur: debet h. r. veritas exprimi, pietas excitari. Intra stabulum, seu. o. q. m. Icone, vel intra thecam Icone, vel post Iconam nihil inominosruetur: sint munda, sint expedita omnia. A cornu ueniet; scubi sunt olim in pariete er'iodia sanctissime Eucharistia, & adhuc sen, tella p. lam habent, aut in sculptam imaginem

[illegible]

(Hodie in Altari bene firmatur, ne moueri deo possit. pro
ipso vero in hodie compa^a comparantur colorum 2 et 3 q^u
cum, quae Plebanis, & Curatis, p^{re} Sacristani pro temporum,
et societatum diuinitate a t^{em} hodieam corrigendam a t^{em}
beuunt. Clavis (Hodie firmat^{ur}, sit etiam pueria, & in-
aurat^{ur}, ubi potest, si minus potest, saltem sit curata,
& cordule sive rubae inserta cum 5.0 filis seruis, 4)
aureis confecto, quae a Plebanis, & Curatis diligenter ser-
N 2 untur.

uetur. Intra Custodiam nihil omnino sit præter pixidem, & Sacramentum.

Fornix, tectum, pavementum munditie, & cultu splendat: parietes omnes scriptionibus quibusunque mudentur. Visi lapidea pro seruando oleo ab Ecclesijs assententur. si in unum Sanctorum, si se ne imagines, quæ vetustate consumptæ sunt, & aia Ecclesiastica lacera, seu fracta quacunque combustibilia mudentur, & mittantur cineres in piscinam Sacrarij.

Sepulchra, quæ fiunt in Ecclesijs, præcipimus opere preffo extrui, ut non emineat, quod incedentibus impedimento sit. Ecclesia pavementum seruetur integrum, nec ruitur nisi ob sepulchrum muro, & fornice conuendum. Cruces, calices, nomen venerabile D E I, imagines D E I, & Sanctorum insculpta, siue inscripta figuris, vel in solo Ecclesia, quamprimum omnino tollantur, nec lignea Cruces mortuorum tumulis in cimiterijs figantur, ne sacrorum signorum conculcatione irreligientia culpa committatur.

Fenestræ Ecclesiarum, quibus à priuatorum domibus in Ecclesiam introspiciatur, vitris, & clatis ferris muniantur, nec aperiantur.

Sumptus omnes, qui ad ornanda altaria necessarij sunt, fiant ab us, à quibus ante fieri consueverant.

Missalia non tolerantur, quæ non sint post Concilium Tridentinum correctæ, & à Pio Quinto editæ.

Quod fuerat antiquis temporibus pie, & laudabiliter institutum,

stitutum, posteriorum temporum iniquitate à recto sui ordine instituti deflexit; ut ilantibus enim populis apud Ecclesias, & memorias Sanctorum nocturno etiam temporibus frequentantibus, nihil fieret olim, vel petulencia corruptum, vel sacrilega temeritate fadatum, quod postiorum temporum nequitia, & graviorum malorum commissionibus obsoleuit. Audium vero est, ad huc quibus tam locis matutinis vigiliis Sanctorum in Ecclesiis permolari, quid ne fiat, ne de pretexto pietatis aliquid gravius contingat, statuimus, prædictum agendi vigiliis ritum omnino telendum esse, ac modis omnibus ab Episcopis delendum, ne; quod est summe periculosum; vel communitia, vel negligentia perseveret.

Ecclesia, in qua sunt sacra, & cultus diuinus ex ordine perpetratur, externis vacare impedimentis conuenit: ideoque decernimus concursationes pauperum quorumcunque etiam miserabilium, qui celebrantibus, & orantibus in Ecclesia impedimento sunt, ab ecclesiis, cum sacra fiunt, arcebas esse: permittantur autem pauperes in Ecclesia sordidis elemosyna petenda causa conluti, modo ne vocibus contumpan, ut exultantur, & iniuria perturbent.

In Ecclesia, qua domus est sancte conuersationis, & pietatis, diuersarum honestissimè æquum est, ut etiam si per aliud monemur, qui præcepit mulieres velari propter angelos Di. 1. Curandum est igitur per Episcopos, ut in Ecclesiis, dum sacra celebrantur, mores distincto ordine a faminis maneant; & famine non nisi velato capite in Ecclesiam ingrediatur.

ingrediantur. quoniam v'ique servabit etiam iuxta doctrinam.
Apostolicam aquam hanc.

Deam uero omnes, excusationes, perniciem curiositatis
petulantiam non eab Ecclesia arcentem decernimus, ita acta
in laicali, tractatus seculares, in iuramentorum, sed contra
etiam quamvisque speciem, item religiones monachum, ta-
bularum, et quorumcumque praelatum in Ecclesia, omnino
servandis hinc. quod Regulares etiam in suis Ecclesiis dili-
genter servabunt.

Quibusdam locis abusu manentem, quotidianamque consuetu-
dinem receptum est. ut humani ortus loci homines, et ceteri ali;
hinc non debent Curia, qui in multis huiusmodi, et ceteri, et
nec haec ita anime, nec decet et corporis cultu apti manere
nam in Ecclesiis exerceant, quae Christi omnino propria sunt, cele-
branti usumque, Altarium ornatum, et cetera, et cetera
cultu formantes, cum tamen tam minime nent, et cetera
sacra, et cetera, sacris sacente tractata, et cetera, et cetera
res sacrae, et cetera, et cetera. Id vero sacra, Canonem
Constitutionibus, et ceteris, quibus canonibus, et ceteris, et
in vobis, ne de re in Constitutionibus, et ceteris, et ceteris
apostolice habeant, qui minorum orationum, et cetera, et cetera
Episcoporum, quibus nec potest, locis, in omnibus Eccle-
siis Curatis tam Civitatum, quam Oppidorum, pagorum, et
villarum, stipendium eis suum assignari, qui cum suis
sit, et cetera, et cetera, ac in plus, totius Ecclesiae, et ceteris
et ceteris, cum ipsi attribuantur Clerico, qui Sacra in Ecclesiis
et ceteris, et ceteris, cum placuit, et ceteris, et ceteris
Ecclesia

Ecclesiale at, Ecclesiam, & Altaria curet; doctrinam Christianam doceat; toti Ecclesia munera minorum ordinum obcundo praestit, & sub sui Sacerdotis obedientia, & disciplina uiuat.

Hic autem Clericus aetatis eius sit, ut hoc obire officium possit, natalibus habilis, grammatices non ignarus, ad disciplinam, & partiam litterarum non ineptus, & sanctitatis, & Sacramentorum frequentia à pietate non alienus, in habitu, ac tonsura clericali aspectus, ut possit, illi non aliquando gradatim ad Sacerdotium peruenire possit.

DE BONIS, ET IURIBVS Ecclesiarum tuendis.

V*T ECCLESIAARVM bona, & iura integra conseruentur, ne vel temporum iniuria, vel a supbia cupiditate, quorum impetu ubique circumuectur; pereant, mandamus inueniatis, & singulis Episcopis, ut, cum primum sacro perueniant, curant librum conscribi, in quem referantur Episcopatus non sibi censuris, redditibus, bona, praedia, iura, & iurisdictiones, & facta cum singulis attinentibus, & pertinentis illorum, & in illorum scriptis notis exprimitur, & privilegia, tituli, seu concessiones, & leges ita dare, & illustrare, ut primo licet intuitu recognoscere res ipsas, & uniuersa Ecclesiae, seu mensse Episcopatus integra uideantur:*
quod

quod sit perpetuum Episcopatum iurum monumentum.

Curent praeterea Episcopi, ut fiat item liber, in quem referantur clara, et) cu[m] titula[m] descriptione Dignitatis, Praebenda, Ecclesiae Parochiales, Curata, et) quaecunque beneficia tam simplicia, quam et residentia, vel cura animarum obligatio obnoxia, cum privilegiis, iurisdictionibus, praeiis, redditibus, censibus, adiunctis finibus locorum, ac titulis eorum iurum praefatorum ad futurorum temporum memoriam, et) Ecclesiarum iurum conservationem: quod ipsum negotium licet prima specie laetiosum, et) difficile videatur, non magno poterunt Episcopi negotio per Vicarios foraneos, seu alios ministros iustos perficere, atque idcirco current à Capitulis Cathedralibus, et) Collegiatarum Ecclesiarum fieri.

Cum tunc ad rectam administrationem non minus pertineat possidenda conservare, quam amissa, et) usurpata recuperare, statuimus per Episcopos diligenter utendum, ut à libris mensis Episcopalis, Capitularum, et) quorumcunque beneficiorum partium, quae non exiguntur, decipiantur, et) in illis in particularem referantur. postremo procuratoribus intendant, ut super earum singulis experiantur non minus scite, quam prudenter, ut amissa, vel usurpata unius modis recuperentur, recuperationes vero ad singulas partes mandant adscribi, ut ipsa etiam in eorum, quae exiguntur, numerum integrè referantur.

Locationes bonorum Ecclesiasticorum ultra triennium sine Apostolica concessione sub pena a iure statuta fieri prohibemus:
permutationes

permutationes bonorum Ecclesie sine consensu, officio,
indultationes, & censuras contra sacrorum Canonum
ordinationes, & quis tractet in attentum non debere edic-
mus: attentata in contrarium, & nullius declara-
mus, & quatenus opus est, irritamus, castramus, & annul-
lamus, & qui contrafecerit, obnoxius penis iuris de-
ramus.

Ut autem sacre auctoritatis & obsequium patrum ap-
se sit sua pervenientis, & a malo & iniquitate in membris Eccle-
siae curatis precipimus, & manducamus, in tertia Domini
cuiusque mensis intra Aprilis mensis plenitudo anni po-
pulo Decretum sacri Tridentini Concilii sess. 22. c. 11. de ref.
in limine Italianum concessum: & Curatores vero prece-
pimus omnes sacre moneri, ut per omnes super respo-
sionis is premissis & officio & tempore, & exequantur & in-
deant.

Et si per unum, & alium Dei Ecclesiam, &
monasterio, & conventui, & ecclesie, & ecclesie, &
CHRISTI patrimonium, & ad usus, & utilitatem
vera Dei Ecclesie, & ecclesie, & ecclesie, &
& donationis commissa potestas: in altero vero sacras li-
mitibus certis adstrictis, quos transgredi non licet neque
vero carni, & sanguini de terris, ac bonis Ecclesie, &
a ut in servandis, etiam ratione consuevit, ne tam in ul-
tione unum, & nova importet, & ut terrarum, &
Ecclesie acorum, & patrimonium deum formam conservetur, &
continuetur agorum series, quam potest non agnoscat, & in

O Ecclesijs

Ecclesius successores non intelligent. meditentur Terro extremi dicrati non illam, que de celo DDI I manio subleatur, ne sibi temporalis patrimonij incremento salutis, & eterne vite interitum comparent, & lucrifaciant perpetuam, & inextinguibilem ex tripudiationem subleant.

[illegible]

sola sint: eorumque electionem, tanquam non legitimam, & contra iuris ordinem, & rationem factam, cassam, & nullam declaramus. & quatenus opus sit, irritamus, & annullamus. sicut & de electione quicunque per debiles Ecclesiarum, aut alios modo quo praefertur, etiam ratione censuum non solutorum factas, nullas pronuntiamus: tertio filios, & heredes debitorum iam defunctorum; donec integram summam defunctorum nomine debitam persolverint, inutiles ad Ecclesiarum administrationem, quibus aliquid eo nomine debent, dicimus, & declaramus.

DE VICARIIS forancis.

DIOCESIMAM latitudo fuit, ut cum Episcoporum ecclesie in particularia quatuor locorum facta sit, ut illas appere intendere non possint, expediat animas distribuisse. Dicitur regionibus habere, quos ipsarum regionum portiones, ut Vicarios forancos praesentant: horum Episcopi fideles, ac diligenti opera ad multa uti poterunt, in primisque ad executionem illorum, qua Synodaliibus Constitutionibus praescribuntur, ac mandantur ad continentendos Ecclesiasticos opus, Ecclesias ornatus, populos pietatis lege, & ad ea, quae paucis capitibus perscrutemur, cum ex his aliquando quasi fundamentis maiorem possit progressionum materiam excitari.

O 2 Vicariorum

[illegible]

scopo significetur.

for the purpose of the present study, the following data were collected from the literature:

præterea

ptura condatur mensa, alatur aramus; ante, & post fiat benedictio, & gratiarum actio, invocante Vicario, & proficientibus reliquis.

Quæ de Curatorum auctoritate præsentis Synodo decretæ sunt, Vicarij, ut observentur, studiose curent: super illorum recessu à cura ex causa rationabilis servandum curent, quod proprio de residentia Curatorum capitulum statutum est.

Præterea illorum munus sit, cum aliquis ex Curatis suæ regionis agrotare caperet, misere, si gravis se habuerit, curare diligentius, ut necessaria tam spiritualia, quam temporalia illi miniscentur, si obierit, in suo libro scribant obitum cum die, mense, & anno, statimque Episcopum moneant, curabunt vero interim tam *vivente, Curato in aegritudine,* quam mortuo, ne cura animarum detrimentum patiatur. rerum, bonorum, quacunque in cura possiderit, curam diligentem habeant, ne quid fraudis in præiudicium eorum, qui succedere de iure debent, committatur, invocato etiam super his, si opus fuerit, brachio seculari: excipis calcicibus, Missalibus, & paramentis tam ex auro, quam ex alia materia conflatis, quæ constitutione huiusmodi Ecclesiarum, de quarum fructibus facta sunt, tradendæ loci casu, & incorporanda omnino curabunt.

Ex sacerdotibus aliæ gentis si quis in regionem venerit, ne admittatur ad celebrationem Missæ, nisi auctoritatem a suo Episcopo obtentam in scriptis habuerit: tales autem, qui tanquam peregrini ad Missarum celebrationem admissi sunt, in curam

annuam

animarum intrudi non permittant. Cooperatores, seu Capellanos quosunque non permittant. Confessiones audire, et Sacramenta ministraré, nuphientiam in scriptis obtentam ostenderint: eos, qui contra pramissa ne praeiussant, ad Episcopum deferre studeant.

Quum vero contigerit, dictos Vicarios ad reuocandam Ecclesiarum suae regulas excutere vel ordinari opem suam obligatione, vel mandato specialem, tum eis non liceat quicquam, ne minimum quidem pecuniae, aut ab Ecclesia, aut ab eorum Cameraariis exigere, siu petere, nec sponte oblatum accipere: si contraxerint, eos declaramus ex nunc prius inuis a sacro Concilio Tridentino indictas incurrere: et sitis sententiae eiusdem dispositioni non omittant. Et actualia modum et adhibeantur, ut nihil inter Ecclesiasticos appareat indecorum, nihil superfluum: omnia moderationis Ecclesiasticae lege temperata.

Declaramus autem Decreta hactenus edita non efficere, aut laedere iura Capitulum Ecclesiarum Cathedralium fundata in priuilegiis, et in aliis Apostolicis.

DE MONIALIBVS.

MONIALIUM, quantum dicata DEO virtutis diligenti Episcoporum et illarum ciuitatanda et, in re, in ad maiorem, et in maiorem, vitam regularem, et pietatem, tanquam certissima regularis

se in indigentia, et volentes, et pauperibus elemosinis seducuntur, et debent etiam per Ecclesias capessis, in quas charitatis subsidia conferantur.

Quia vero Monasteria, quae opulenti olim affluabant, ceterum sapienter auctoritate uel gentium, siue potenti, et infirmorum, et cellarum suarum, ut egere incipiant, et ad periculis pertinet et salutem, quae cadere caperint, auctoritate, et jure suo saluare, ne corrumpantur omnes, et singulos per se, et hortantur in Domino, et firmi meminerint, ut omni studio uigilent, quo Monasteriorum terra, redditus, censibus, et curarum, impendantur, agant apud locorum Magistratus, procuratores, et electores, Monachum protectoris, seu consiliarios, et monachos, omnia conentur, ne coram Deo iniquitatem ardeant, et se ordines apud homines, quod eadem, et numerus reuocantur, qui integras, nec institutionis eius ostendunt, et tunc ipsi opem merito perueniunt, et in eodem per otium Monachum facti Abbatibus, seu Prioribus, praeceptis, ne de re, priore, et uel alio Monasterio aut tractant, aut de herede, in consilio, et per eam praedicationem curatur, et ita neque timenda, et in monasterio amercione, are alieno, quo in necessitate contrahitur, et minus Monasterium status opprimatur, quoniam consilium minus ex parte aliqua, quam totum extinguit, permittendum. Quia ratione, si autem cantur Monasterii, legatis prius, et nouis redditibus, a quibus, et fructibus, quae seruanda sunt, reliquis, numerum etiam Monachum augeri.

Commanus debet esse uictas, quarum communis est domus,

P

et uelut,

et vestitus, et regula, neque enim illa, quæ ad substantiam
regularis vite pertinent, relaxari, aut mutari possunt. Id
enim; sicubi fieri solitum est; partitiones de redditibus Mo-
nasterii tam tritici, quàm vini; quæ fiebant inter M-ia-
les, ut quæque portionem haberet, et inde sibi victum
supp-eret; de omnibus, et abominis; et sub interminatio-
ne diuini iudicii, et paucis excommunicationis in singulas
consentientes, in vniuersitatem vero interdicti ingressus
l'eclesie nihil omnis, ne in possessionem fiant, aut fieri per ip-
sum Montalium; Praefectis, Abbatissis, seu Priorissas
permittantur. ipsis vero Abbatissis, seu Priorissis sub pæ-
na priuationis ab officio ipsum, et, quod contra præ-
sentis institutionis tenorem viderint, et loco nouerint, at-
tentari, aut fieri, l'isofolatum significent, quo ab alijs cete-
res tandem aliquando tollantur.

Qua in vniuersaque redeantur et gradus, per quos ad
maiora assurgatur, et ascendantur, atque l'an orationem non in
humana tantum, sed in spiritibus, et diuinis etiam inue-
niri nemo negat: ita, et bi corruptela et ius radices, et, quas
si l'atum euellere vni onemur, corruptum antequam sanetur,
etiam ipsum ruit; curandum, ut remedia huius generis om-
nia in rationem quamdam temperentur, ut similes, denique,
tuto circa finem, et terorem morum valeamus. De cetero
igitur in Monasteriis Montalium; vbi iam certus huiusmodi
ordo, et cum ratione consentiens statutus non est. Monachi
aliqua cuncta, et reliquias, et ordinis sit, decedente post
hanc Congregationum promulgationem, et sancta Sedis Apo-
stolica

potest, et confirmationem datum Abbatissam, seu Priorissam cum
sua Vicaria, et locum edita, cum alia Moniali, ex maturio-
ribus etatibus, et prout utia debere et aliam, et omni
qua in eo sunt, cum quocunque genere, et qualitate nominis
Monasterii facti de quatuorcentario in tenentiam, et posses-
sionem accipere, ea persolvere omnia in commune Monasterii ve-
stiarum, illa etiam cum in commune Monasterii sumum.
Thalamus etiam clares apud se retinere pro munere officii sui,
ac de his omnibus quodcumque per litteras Episcopum admo-
nere, si quid hoc de genere precipere voluerit; non obstantibus
Monialis ipsius, dum viveret, et rectione discipule, et eiusdem
destinatione etiam cum Abbatissa, seu Priorissa, aut Capituli
Monialium licentia ad futurum thalamus, et rerum successio-
nem, que omni et tanquam iuri, rationi, et ipsius regula sub-
stantiabus contraria nulla declaramus, et quatenus opus sit,
annullamus, et cassamus, declarantes neque Abbatissam,
neque Priorissam, neque Moniales eiusdemque pactionis, con-
ventionis, et concordie etiam ad uniusmodi executionem,
obligatas fuisse, aut obligari potuisse, cum ex altera parte sub-
sit certissima obligatio non contraveniendi, seu conveniendi non ob-
servandi.

Abbatissas, seu Priorissas, et earum Vicarias tanquam
Monasterii Praefectas, sic monemus, ut inter suas Monia-
les reprobant hanc de re, et omnes discant nihil possidere se
proprie; et non habere in vita, in morte nullam ad proprium
actum habere, aut habere posse, etiam consentiente Praefecta;
cuius partes sunt dispensare, non dissipare; hac est enim dissi-

communis est delectatio Mortalium mensura, ad quam omnes
exceptis et otiositas concurrere debent, ac teneri: et ratio
nes, et confusio, quae corruptela sunt, etiam in
cum datur, quae ad mortem in communem memoria est, et
amissio, et malis uicinis, et quae vel o, currunt, vel
ut obscurantur, interierint, mensura tunc tunc in Capitulo
procuratur, et de ipsa, quae de datus, et de Priori, et
aut de iustitia, principis impedita fuerint, communis vide-
bitur, plecti mandamus.

In mensura communis non de se stantibus de qua lectio,
quae corporales et spiritualiter condantur: debent enim, quae
de deo etiam, quae magis terrenae, et licet neces-
sitate corporis sunt, et peris tamen animo tenentur tunc
debent. In re etiam rationem mensura ad rationes à Con-
fessario probeatur.

Scientiam, quae delectatio humilitas, caritas, ac reliquae Chris-
tianae virtutes inter Regulares personas, et maximam classifi-
cantur, et quibusque in Mortalium datus, et sa-
milia exornetur.

Scientiam, quae delectatio humilitas, caritas, ac reliquae Chris-
tianae virtutes inter Regulares personas, et maximam classifi-
cantur, et quibusque in Mortalium datus, et sa-
milia exornetur.

ubi, ubi commodius possit, de tribus, qui mittuntur in
pensione, totis, ut sepius memincitur & auctore D E O
quando habeant; alia vero per ordinem, et quoties et festo
dicantur quatuor, aut quinque capita, & a tunc ad princi-
pium redeatur, nunquam vero intermittatur. Inter legen-
dum Abbatissa, seu Priorissa Moniales moneat, & redar-
guat, si quid minus sciatur, aut negligatur: excuset vero ad
correctionem, & ad futura glorie cupiditatem, i. mculos ad-
dens, & seminat humana pietatis. si quid contra à regula ob
quodcumque commissum, aut omisum statutum est, hoc Præse-
cta exequatur, si fuerit oppositum impedimentum, confessio-
rum consulat, si ipsorum moneat.

Statu horis tam matutinis, quam diurnis, & vespertinis
Præfata curent, ut omnes Moniales in Ecclesiam ad laudes
D I O persolvendas conveniant, & in canonibus, & col-
locationibus operam dent: nulli vero Monialis quicquam
prætextu excusetur a curâ, nisi vel a gravibus causis, vel
a potantibus in totis, vel in partibus impedimenti excusatione;
quoniam Præfatum inanis erit, si non fuerit, & si legitime
suerit, etiam admittitur. Quia in omnibus non tenentur,
pana regula, aut astrictam graviam pro causa modo, à Præ-
fata plectantur, ac, si contumacius persisterint, Episcopo
significetur, ut medicinam consueat ipsa gravitatem accommo-
dandam.

Admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis
mensibus confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam
Eucharistiam suscipiant, ut eo se salutari fragilio muniant
ad

6
a homines oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Quod
se his sollemnibus anni, item Beate MARIÆ Virginis,
& Sanctorum Apostolorum omittere non debent. His at-
tendat et consiliatus atate, & prudentia maturus, ut in
moribus, & doctrina probatus: qui etiam pro opportunitate
noverit aliquid de sacris scripturis d. promovere ad spirituali ipsi
in via indicatam, & perfecte vita progressionem: proter
ordinarium alius extraordinarius ab Episcopo c. c. m. bis, aut
ter in anno offeritur, quo omnium conspiciendus erit debeat.

Sanctorum Monachorum partes sint, iuniores ad sacramento-
rum frequentiam, & omnes a iros pietatis, & devotionis actus
mutare verbo, exemplo, charitate, ut ad iuniorum mole-
stiam, ac religionem pertinet, omnia, que in regula sunt, præ-
cepta observare, ad eas assidue venire, & nihil omittere il-
lorum, que ad regulæ perfectionis impamentum spectare
ali qua ratione possunt.

It vero non exigua est educationis vis, qua sit habitus
dispositionis, & par natura facilitas quædam: quo tunc
præparetur morum & vita bene agenda fundamentum.
Id attendant Episcopi, si ubi adhuc non est instituta ratio vir-
tutum ad Sanctimonialium perfectionem tradendam; & ut
omnino prospiciant, ut quamprimum in singulis Monasteriis
instituantur Novitii, in quibus tam præsertim, qua de-
gunt in Monasteriis ipsi moris, totum in probatione moran-
tur, qui non omnes, que in futurum a Monachis vitam assi-
ciant, recipiantur. Quia nonnulli suo dissoluti, vel parvum
tuum, aut propinquorum impedimento d. d. d. d. noluerint, di-
mitti

mitti à Monasterio volumus, nec ei [illi auctor] peccati m-
temporum abusus, aut pactio, siue cum reatu cum Mona-
rio, aut Monasterii Praefectiva iuris iuratum, quàm pact. rem,
sen conventionem iuri non potui se d. cl. iuramus contra coram u-
net bonum Monasterii iuratum et non tenetur, nec quic-
quam obligatur. In primis vero aliter, et eximium
in omnibus Proutiam. Sed et in Monasterii Monasterium
disparatum nomen, et sum, quo etiam Moniales pael-
lum tam ex consuetudine, quàm ex auctoritate reuocari
lum, illamque edicere, et sequi ad prot. sum in Mo-
nasterio disparatum in proprio thalamo et in reuocari, sed
enim; ut est scius, et scius in se iuratur, parum bonore
batur, etiam in reuocari, et scandalum in primis re-
ro educationis disparatum, et educationum disciplinis
hactenus effect, in quo non incompotio quadam, et ad
natura videtur, et in se iuratur quando ratione, et in se
na temperand. : quia Nouitatus et pro reuocari iuratur
DEO fieri poterit.

e I tem. ore Novitatus è scriptis Monasterij exit. Nec
nullatenus permittatur. In Novitiatu nulla receptum sit
habitu regulari. Atque continentia in minor duodecim. ho-
rum. ac vero antiquum indicatum in Monasterium, de ave-
ro eis consensum iri ata ab I p. p. o. vel I. n. a. generali,
aut a quo av eis deputato, inunctum in I. eclesiam maiorem,
ubi sacro an. ar. & a. p. p. a. f. a. l. i. a. c. o. m. m. u. n. i. t. a.
(conf. s. a. i. o. aut alterius manu, iuxta morem locorum affi-
nata. c. c. d. m. n. a. b. i. t. m. r. e. g. u. l. a. r. i. m. & in Novitatum i. p. u.

tur, ac finito tempore No uiti utus, & probationis; quod minus non sit anno; si decimum sextum aetatis annorum impleuerit; quod scripto authenticum continere debebit; & interrogatus ab Episcopo, vel Vicario eius, generali de pijs suis consensibus, libera voluntate certum et iustum dederit, ad possumum recipi liceat. Optamus autem, ut &etus Monachum, & uirum uel andarum moribus, ratione ac disiectudine penitus antiquus ad suum prius in initio, & ritu proprio reuocetur, modo intra Monasterium fiat.

Novitatum uisitet singulis mensibus Abbatissa, seu Priorissa cum Vicaria, & si consueti Episcopo statum iuris, & puellarum disciplinam, & Praefectae diligentiam.

Usque ne oportet non recipiunt, & et puellae, quae disciplina, & educationis locum alibi non inveniunt, in Monasteria consueuerunt Episcopi recipiantur, & si illic statum habuerint, & moribus pie Ecclesiae instituantur, & quos contumaces, vel neptiam etiam tradita fuerint, domos familias, si eos pietatis ac Religiosis tactis quali documentis quae lapio uita exompo colligitur: imbuant, & erudiant, quod a litem Dilecti, & si uitem amaram pertinere non negant. Ne tamen, quod possum sit ad commune bonum, commune asserat, & insignem Regularibus domibus iacturam, decernimus, (quod multis iam locis factum autum is, pro haumis, ac imitari affertamas, quamprimum Monasteris Monachum, quae puellarum educandarum, ueliam non resugunt, a quibus in ipso Monasterio partem aptari a Monachum uellu separata, in quam recipiantur puellae educande, & ibidem erudiantur.

Q. Sit

Sit autem una omnium maistra, cuius dicto puella omnes pareant, à qua una omnes addiscenda addiscant. primum doceantur doctrinam Christianam, Officium Beatæ MARIÆ Virginis, septem Psalmos penitenciales, Coronam, & Rosarium; ac etiam pingere, & alia facere, quæ ad fixum, mulierum honestandum, & familias industria tuendas pertinere possunt. Ha vero si semel ante finitum educationis tempus exiuerint, vel edueta fuerint à Monasterio spem dependentis restitutionis.

Salarium pro qualibet puella assignatum totum Abbatissæ, vel Priorissæ solvatur, unde victus puellis, magistra verò aliquid commodi ultra victum propter docendi laborem superadditur.

Alium educandarum puellarum modum aboleamus, ac tollimus, ut iam illa, qua mercimoniis, & ineluctabili cupiditatem non solum modo, sed veri habent, à Sanctimonialium domo, qua proprium non in re modo, sed in ipsa voluntate abnegant, longissime arceantur.

Clausuram Monialium, si Episcopi subsint; ordinaria, scilicet Apostolica auctoritate iuxta Tridentini Concilii decretum ab ipsis revocari, vel Apostolica delegata auctoritate, vel ordinaria conuenit, et reformari. in primis circa cincturam, & hortos inspicienda muri altitudo, arborum à muris distantia, in ipsis scilicet fororum muris foramina tam intus, quam extra, ut diligentissime Virginum DIO duatarum conseruationi proficiatur. Portas ingressus in Monasterium benè muniendas, nunquam nisi ex causa necessaria aperiendas precipiant.

cipiant. Parlatorii vero interior porta sera, & v. èle præsertim claudatur: clavis ab Abbatisſa, ſeu Prioriſſa, aut Vicaria ſeruetur. in Parlatorio à parte Monialium nihil omnino ſit, quo porta interior obſerari poſſit. ſi fuerit aliquid cum Moniali à quoquam agendum, petat ipſi Monialis à Præſect Monafterij licentiam, & clauem: expedita colloquutione obſerata porta clauem reſtituat: in quo latuiſſus ſuauari, & patres, & matres etiam ſine licentia (quo ad fratres vero decernimus ſeruandum, quod eſt Episcoporum diligentia habetenus conſtitutum) poſſint ſuas vel ſiſas. vel ſorores alloqui: ſi autem extra hos fuerit, qui alloqui Montalem velit, licentiam in ſcriptis obtineat ab Episcopo. ſed tamen non permittantur alloqui ſine licentia Abbatisſæ, ſiue Prioriſſæ, & præſentia auditricis. Vbi vero ordo iam inſtitutus eſt prædicto ex actior, ille ibi ſeruetur.

Famulis, quæ meretricum exercebant, aut quarum honeſtas in dubium reuocata aliquantulum fuit, cum Monialibus tractari, loqui, negotium haberi nullatenus concedatur, etiam ſi cauſa prætendatur bonitas, de qua tamen bene ſuſpicari tutum omnino non eſt.

Episcopi ingreſſum nulli concedant, niſi ex cauſa neceſſaria, & in ſcriptis, ipſi vero nunquam ingrediantur, niſi ex cauſa neceſſaria, & obſeruent conſtitutionem Gregorij XIII. latam die xviij. Decembris. M. D. LXXXI. ut coſaras Pontificias declinent.

Liber conſtitatur in quolibet Monafterio, in cuius parte ſcribantur omnia nomina, & cognomina, & patria Monialium

Q 2 uiuen-

Si qua autem super illis, aut illarum aliqua circa veram intelligentiam dubitatio emerſerit, illius noſtis declarationem, & que ad futuram Synodum Provincialeſ item de conſenſu eorundem Reverendiſſimorum DD. Coepiſcoporum reſervamus. Praſentium vero Conſtitutionum diſpoſitionem ſancta Sedis iudicio ſubſcribimus, & confirmationem, & approbationem ab eadem petendam, & impetrandam huius ſancta Synodi Aquileienſis nomine decernimus omni meliori modo ad laudem Omnipotentis DEI. Amen.

Ego Franciſcus Patriarcha Aquileienſis definiens ſubſcribo.

Ego Georgius Epicoſopus Petinenſis definiens ſubſcribo.

Ego Caſar Epicoſopus Parentinus definiens ſubſcripſi.

Ego Michael Epicoſopus Vicentinus definiens ſubſcripſi.

Ego Iacobus Epicoſopus Feltrenſis definiens ſubſcripſi.

Ego Claudius Epicoſopus Polenſis definiens ſubſcripſi.

Ego M. Antonius Epicoſopus Cenetenſis definiens ſubſcripſi.

Ego

Ego Albertus Episcopus Faraugustanus, Coadiutor Veronæ definiens subscripsi.

Ego Marcus Episcopus Paduanus definiens subscripsi.

Ego Philippus Episcopus Comensis definiens subscripsi.

Ego Aloysius Episcopus Tarvisinus definiens subscripsi.

Ego Franciscus de Prampero Canonicus Vinenfis, ac Procurator specialis Reuerendissimi D. Ioannis Ingegnerij Episcopi Iustinopolitani eius nomine interfuit, ac subscripsi, & omnia, & singula in hac sancta Synodo acta, & publicata, eius, & Ecclesiæ suæ nomine recipio.

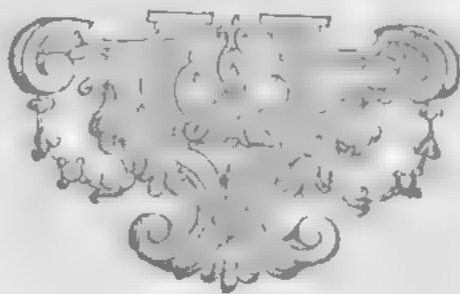
Ego Horatius Businus I. V. D. & Presbyter, ac eius Acmonientis Procurator specialis Reuerendissimi D. Antonij Saraceni Episcopi Acmonientis nomine eius interfuit, & subscripsi, & omnia, ac singula in hac sancta Synodo acta, edita, & publicata, eius, & Ecclesiæ suæ nomine recipio.

Ego Valerius Triapola à Collibus I. V. D. & Vicarius generalis Reuerendissimi Domini, D. Matthæi Santini Episcopi

Episcopi Concordiæ, eius ꝑ in hoc specialis Procura-
tor eius nomine interfuit, & subscripsi, & omnia, &
singula in hac sancta Synodo decreta, atque acta, edi-
ta, & publicata, eius, & Ecclesiæ suæ nomine re-
cipio.

Ego Gasparus Pinellus Doctor sacræ Theologiæ Reue-
rendissimus; Domini Episcopi Cellanensis Procura-
tor specialis, eius nomine interfuit, & subscripsi, &
omnia, ac singula in hac sancta Synodo acta, edita, &
publicata, eius, & Ecclesiæ suæ nomine recipio.

*Vitis Comiti Promptalis Aquilensis Primi, salutem Cui-
tate Vti die 20. Octobris. 1596.*



EX CONCILIO

Lateranensi sub Leone X.

LEO EPISCOPVS
SERVVS SERVORVM DEI,

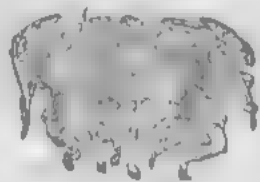
AD PERPETVAM RII MEMORIAM
sacro approbante Concilio.



APOSTOLICI regiminis sollicitudo nos assidue pulsât, ut medicis animarum lanuoribus, quorum nos ex alto omnipotens auctor cui ambulare voluit, us potissimum, qui in terris fidelis numerus cernuntur, salutaris oculus, et in medicina ad inter Samaritanam in Europa, et in Asia operam impendamus, et nobis illud iter, in quo, utur, nunquid in manone et in Galaad, aut medicus non erit, et in itaque di, bus nostris (quod dolenter reserimus) zigania seminator, antiquus humani generis hominis, nonnullos perniciosissimos errores a fidelibus semper explosos, in agro Domini ipse seminare, et augere sit ausus, de natura praesertim animae rationalis; quod videretur mortalis sit, aut unica in vultu hominibus, et nonnulli de more philosophantes, secundam partem philosophiam verum esse assuerent, contra quomodo pestem opportuna remedia adhibere cupientes, hoc sacro approbante

[illegible]

¶ rectores & universitatis eorundem, iudicium singulis annis
in principio studii, in virtute sanctæ obediencie publicari man-
damus, nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam no-
stræ damnationis, reprobationis, dissolutionis, inhibitionis, de-
creti, ordinationis, statuti, & mandati, contra, & contra-
dictorie temerario contraire. Si quis hoc attentare presumpserit, in-
dignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, &
Pauli Apo- lo- rum eius se no- vit incursurum. Datum Rome
in publica sessi- ne in Lateranensi sacro, archiepis, & capitula- rum
congregata, anno incarnationis Domini 1513. quarte de-
cimo Kalendas Januarij, pontificatus no- stri anno primo.



INDEX



I N D E X

Rubricarum.

I nde profitenda.	2
De fide tuenda.	4
De prædicatione verbi Dei.	7
De diuinis officijs.	10
De Residentia Episcoporum.	17
De Residentia Curatorum.	21
De Residentia Canonicorum, & beneficiatorum, qui re- sident in obligatione tenentur.	23
De l'preopis.	24
De Parochis.	26
De dignitatibus, Canonicatibus, & beneficijs simpli- cibus.	29
De vita, & honestate Clericorum.	31
De Sannano Clericorum.	37
De Vitatione.	41
De festis, & dierum sanctificatione.	43
De Reliquijs Sanctorum.	47

De

De Ecclesijs, & p[ro]vincijs verstandi modo, Altaribus, & Sacristijs.	49
De bonis, & iuribus Ecclesiarum tuendis.	52
De Vicarijs foraneis.	54
De Monialibus.	56

*Superiora omnia Synodus Prædicta his Declarationibus
Approbata fuerant a Jacobo Cardinali
Concilij Tridentini.*

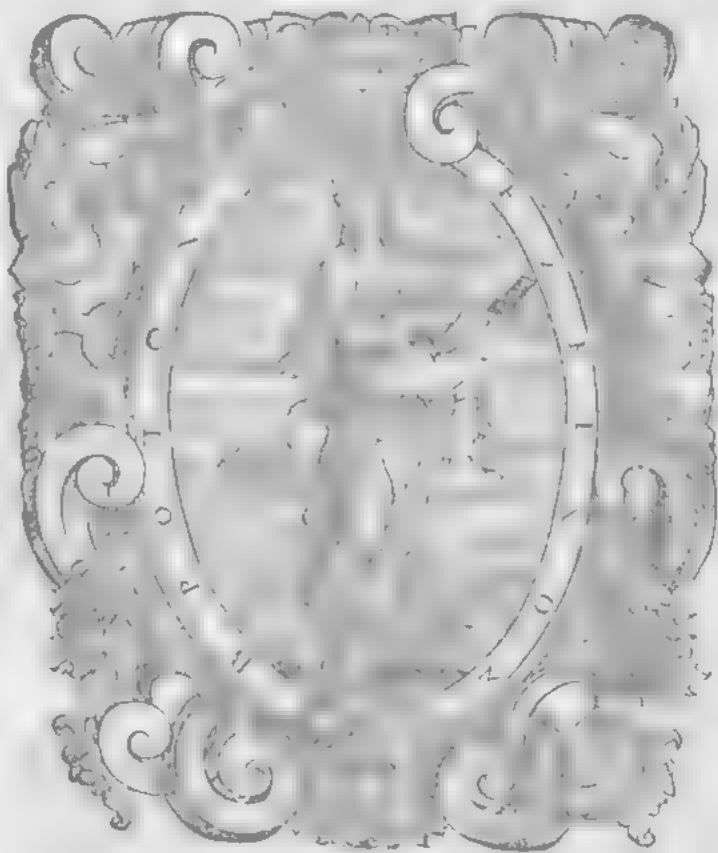
HIERONYMVS CARD MATTHEIVS.

In Christo Verbo de 28 Octobris 1566. cum inter nos Reuerendissimus Pater in Christo Alexander Mantuanus Cardinalis, Secretarius Presbyter D. Michael Paccia Comes Lepidus & p[re]sens Nuncius pro Reuerendo D. Michaeli Lepido, legationis, & obsequio habere fecit. Perrexit illud D. Hieronymus Promissa Apostolica, & terminatio. Proinde de 26. Octobris eadem mensura D. Georgij Piccardi Tergestini.

De 2. Novemb[ris] 1566. cum inter nos Reuerendissimus D. Michael Mantuanus Cardinalis, Secretarius Presbyter D. Michael Paccia Comes Lepidus & p[re]sens Nuncius pro Reuerendo D. Michaeli Lepido, legationis, & obsequio habere fecit. Perrexit illud D. Hieronymus Promissa Apostolica, & terminatio. Proinde de 26. Octobris eadem mensura D. Georgij Piccardi Tergestini.

F I N I S.





V T I N I.

1. Typog. Lab. Rom. & Neapoli.

M. D. XCVIII.

1898

6423







Rest. Libro Antico
Cav. G. DI GIACOMO
Tel. 71550 - PESCARA

1981

